

MŪSŲ LIETUVA

NR. 34 (1360) XXVI. 1974. RUGPIŪTIS - AGŪSTO 22 D. 70 centavų
R. Juatindiba, 20 Caixa Postal 4421 - 01000 São Paulo, ESP. Tel. 273-0338

Brazilija

Per paskutines dvi tris savaites Braziliją lankė keleto kraštų pramonės direktoriai ir vyriausybės ministrai. Arabų kraštu didelė delegacija apžiūrėjo daugelį Brazilijos įmonių. Gavo gerą išpūdį. Pasiūlė sudaryti arabų-brazilų banką, kuris padėtų arabams investuoti Brazilijoje šimtus milijonų dolerių į įvairias įmones, o Brazilijai eksportuoti jų kraštus jau pagamintas prekes ir kaikurias žaliavas.

Japonijos delegacijos irgi tyrė įvairias galimybes dar daugiau prisidėti prie Brazilijos pramonės išvystymo. Pasiūžėjo investuoti didelius kapitalus.

Lankėsi ir Europos ir Š. Amerikos kapitalistai. Žodžiu, geras Brazilijoje perspektyvos vilioja užsienio kapitalus, o tie padės kraštą greičiau išvystyti ir sumoderninti.

Pasaulyje

NUŽUDYTAS Š. AMERIKOS AMBASADORIUS

Kipro sala. Sostinė Nikosija. Pirmadienio rytą Kipro graikai pradėjo būriuotis prie Š. Amerikos ambasados triukšmaudami. Ambasadorius Roger Paul Davies, bijodamasis užpuolimo ambasados, paprašė Kipro vyriausybės sustiprinti sargybą. Ta atsiuntė 30 neginkluotų policininkų. Minia ėmė staugti: „Kissingeris žudikas“, „Lauk, amerikiečiai.“ ir pan. Pagaliau pradėjo svaidyti akmenis ir granatas ambasadon. Pasigirdo šūviai. Paleido darban kulkosvaidžius. Tada ambasadorius pakilo nuo savo raštinės stalo išėiti. Per langą įlėkė kulkosvaidžio kulkų spiečius, tiesiai jo krūtinėn jis sukrito. Jo skeretorė kipriotė mergina pribėgo jam padėti, ir ją vietoje kulka nudėjo.

Už ką?

Kipro prezidentas kaip tik su-

mišimo pradžioje kalbėjosi su žurnalistais ir smarčiau kaltino Ameriką už nesulaikymą turkų nuo isiveržimo salon. Panašiai šaukė ir minia. Prezidentui tebesikalbant su žurnalistais, pranešta, jog žuvs Amerikos ambasadorius. Jis tuojau nuvyko ambasadon ir čia labai apgailėstavo tokį nelemtą įvykį, ir pasmerkė žudiką.

Reakcija Washingtone

Prez. Fordas labai apgailėstavo ambasadoriaus mirtį. Pasakė:

„Tas tragiškas atsitikimas rodo, kaip svarbu yra ko greičiau baigti Kipro kovas ir turkams bei graikams susitarti dėl salos ateities.

Kissingeris atsakė

Kipro prez. Glafkos Klerides priekaištus Kissingeris atrėmė sakydamas, jog „Amerika negali išspręsti visos viso pasaulio problemos, ir jis pats negali visą laiką lakstyti po pasaulį, kur tik iškilks kokie konfliktai. Amerika spaudė ir spaudžia Kipro turkus ir graikus laikytis karo paliaubų sutarties, atnaujinti nutrauktas derybas dėl politinės to krašto ateities, nes uždelsiant susitarimą padėtis taps

blogesnė, ir vėliau susitarti bus žymiai sunkiau, negu dabar. Washingtonas palaiko Anglijos vyriausybės delegato taikymo politiką.“

Seniau – karas.

Prieš 50-60 metų ambasadoriaus nužudymas būtų buvusi pakankama priežastis užimti Kiprą. Šiais laikais Vakarų demokratijos to nebesilaiko ir stengiasi gerumu išspręsti kylančius ir labai skaudžius nesusipratimus.

Prez. Fordas kovos

Kalbėdamas Čikagoje Karo veteranų suvažiavime, prez. Fordas nurodė, jog šiuo metu „pirmasis Amerikos priešas yra infliacija, t.y. pragyvenimo kainų didelis kilimas. Su ta infliacija jis kovosias visom priemonėm, pasinaudodamas net ir veto teise, jei tai būtų reikalinga.

Jis pažadėjo persvarstyti pabėgėlių iš kariuomenės problemą, kurią buvo atmetęs prez. Niksonas.

PROTESTUOJAM

VYRIAUSIAS LIETUVOS IŠLAISVINIMO KOMITETAS

rugp. 9 pasiuntė Australijos ministrui pirmininkui Gough Withlam tokį griežtą protesto laišką, kurs gali būti ir mūsų pavyzdžiu, ką ir kaip rašyti:

„Australijos vyriausybei oficialiai pripažinus Sovietų Sąjungos smurto aktą, kuriuo lygiateisiai tarptautinės bendruomenės ir buvusios Tautų Sąjungos nariai - Lietuva ir kitos dvi Baltijos valstybės - Latvija ir Estija, buvo 1950 metais sovietinių karinių pajėgų užgrobtos ir Kremliaus apgaulingomis machinacijomis savavališkai įjungtos,

VYRIAUSIAS LIETUVOS IŠLAISVINIMO KOMITETAS, kaip teisėta lietuvių tautos atstovybė, reiškia griežčiausią protestą prieš tokį Australijos vyriausybės poelgį, ir atkreipia jos dėmesį į šiuos dalykus:

a. Australija nusižengė tarptautiniams principams, prekiaudama kitų tautų žemėmis ir jų žmonių likimu;

b. kėsinosi paneigti civilizučto pasaulio, ypač anglo-saksų, visuotinai pripažįstamos apsisprendimo teisės vykdymą Baltijos tautoms;

c. sustiprino sovietinio imperializmo ir kolonializmo užmačius naujiems Sovietų Sąjungos užgrobinams Europoje;

d. susilpnino lietuvių ir kitų tautų - latvių ir estų išsivadavimo iš Sovietų Sąjungos priespaudos viltis;

e. sumenkino savo orumą ir pasitikėjimą Baltijos ir bendrai Rytų Europos kilmės žmonių australų akyse.

ELTA

PLJK ORGANIZAVIMO KOMITETO PAREIŠKIMAS

Argentinos, Brazilijos ir Urugvajaus lietuvius jau pusšimtį metų jungia glaudūs ryšiai, išreiškiami ir pagyvinami Pietų Amerikos Lietuvių kongresais, bendromis stovyklomis, kultūrinėmis kelionėmis bei svečiavimusi. Gyvendami panašiose kultūrinėse ir socialinėse sąlygose, ir turėdami panašią istoriją, šių trijų kraštų lietuvių ypatingu būdu vieni kitiems artimi ir vieni kitiems reikalingi.

Artimiau bendradarbiauti ir bendrauti mus skatina 1975 gruodžio - 1976 sausio mėn. paskelbtas trečiasis Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas, į kurį suskris šimtai lietuvių iš keliolikos kraštų ir keturių žemynų.

Šis jaunimo Kongresas pirmą kartą suteiks progą kitų šalių lietuviams plačiau ir giliau pažinti Pietų Ameriką, jos grožį, kultūrą, gyvenimą ir šių kraštų lietuvių bendruomenes, įstaigas, organizacijas, veiklą, jaunimą ir šeimas. Ir pirmą kartą Argentinos, Brazilijos ir Urugvajaus lietuvių išsamiau parodys, ką per imigracijos 50 metų yra atlikę, sukūrę, atsiekę, ko dabar siekia, sielojasi ir stengiasi. O išvystyti tarpusavio ryšiai bei paties kongreso pergyvenimai

PROTESTŲ LAIŠKUS AUSTRALIJOS AMBASADAI BRAZILIJOJE, AR JOS KONSULUI S. PAULYJE

galima rašyti portugališkai

Hon. E.G. Whitlam, Q.C., M.P.
Parliament House
CANBERRA, A.C.T. 2600
Australia

Australijos opozicijos partijos parlamente vadas griežtai pasmerkė vyriausybę už Pabaltijo tautų išdavimą Rusijai. Už tai dera jam padėkoti nors ir trumpiausiu laiškučiu. Jo adresas yra:

Hon. Billy Mackie Snedden, Q.C.
Leader of Opposition
Parliament House
Canberra A.C.T. 2600
Australia.

Australijos konsulato adresas S. Paulyje yra: Consulado Geral da Austrália Sr. Rudolf Schneeman
Hotel Catoro
R. Avandhandava 308, 4° and.
Capital

Australijos ambasadoriaus adresas Brazilijoje: Sir. John Sullivan
Embaixada da Australia
Edificio Venezia, salas 513-529
Caixa Postal 111-256
Brasilia

Patys rašykite ir prašykit draugus brazilus rašyt protestus ir reikalauti atšaukti pripažinimą!

sustiprins bei pagyvins mūsų veiklą ir draugystę. Kongresas ir vėl pakartos mums ir pasauliui, kad išeivijos lietuvių trokšta ir siekia savo tėvų žemei laisvės, nepriklausomybės ir kultūrinės gyvybės.

Kadangi Kongresas yra didelio masto reginys, jį ruošti, remti ir jame dalyvauti turi visa Argentinos, Brazilijos ir Urugvajaus lietuvių visuomenė, ypatin-gai jaunimas ir tie, kurie rūpinasi lietuvių tautos ateitimi. Pats jaunimas, užaugęs čia, reikalingas talkos, iš tų, kurie daug metų veikia ir kuriuos su Lietuva riša gyvi ryšiai savam kraštui. Reikalinga kiekvieno asmens, kiekvienos šeimos, visų organizacijų, įstaigų ir apylinkių talka, parama, pasiūlymai ir darbai, nuo pat šios dienos. Lietuviai vieni kitus kviečia ir traukia į bendrą darbą visų labui, juk lietuvis lietuvių brolis ir sesuo, ir visi esame tos pačios tautos vaikai, išeivijoje sudarydami vieningą Pasaulio Lietuvių Bendruomenę, kuri ši kongresą kviečia, ruošia ir vykdo.

Jaunimo vardu nuoširdžiai dėkojame visiems jau dirbantiems kongreso

Tęsinys 3 psl.

FRANCOZIJOS

— Aktoriaus Vitalio Žukausko rečitalis įvyko liepos 3 dieną Paryžiuje lietuvių katalikų misijos patalpose (7, rue des Lions). Nors jau prasidėjusios atostogos ir daugelis paryžiečių apleido miestą, į rečitalį atsilankė netoli 20 žmonių.

ALGIRDAS LANDSBERGIS, viesdamas Europoje, surengė tris savo kūrybinių vakarus Miunchene, Romoje ir Londone. Lietuvių Namuose susirinę Londono lietuviai A. Landsbergio kūrybos klausėsi jau trečią kartą nuo 1963 m. Ši kartą jis skaitė ištraukas iš "Meilės mokyklos", "Gluosnių vėjuje", su žmona Janina — ištrauką anglių kalba iš "Barzdos". Bene didžiausio dėmesio susilaukė ilgokas apsakymas "Dangūs tuštėja, dangūs pildosi" iš spaudai paruošto apsakymų rinkinio, kurį autorius tikisi išleisti šiemet. Literatūros vakaras buvo užbaigtas vaišėmis, surengtomis D. Britanijos Lietuvių Sąjungos centre valdybos, vadovaujamos pirm. T. Vidugirio. Besidalinant mintimis, paaiškėjo, kad A. Landsbergis ruošiasi išleisti ir savo draminių kūrybinių rinkinį, kurin bus įtraukti "Metmenyse", "Aiduose" skelbti kūriniai, papildyti niekur neskelbtais. A. Landsbergis taipgi pranešė daugia naujieną — Stepo Zobarsko su talkininkais paruošta didelė lietuvių prozos antologija anglių kalba jau atiduota spausuvei. Ją išleis S. Zobarsko "Maryland Books" leidykla. ~~Spausdinti~~ atsišaukimais spaudoje prašė išleisti lietuvių šiam reikalui suaukoti \$12.000. Gautos aukos nepadengė šios sumos, bet pagalon atėjo JAV Lietuvių Fondas, parūpindamas didžiąją dalį reikiamų pinigų. S. Zobarskas taipgi yra pasirūpęs išleisti stambias lietuvių poezijos ir dramos antologijas anglių kalba, kurioms taip pat reikės nemažai lėšų.

LIETUVIŲ FOTO ARCHYVAS metinę konkursinę nuotraukų parodą šiemet rengia lapkričio 22 — gruodžio 1 d. d. Čikagos Jaunimo Centre. Parodoje bus spalvotų ir nespalvotų nuotraukų skyriai. Spalvotosios gali būti pagamintos laboratorijose, nespalvotosios (juoda-balta) privalo pasigaminti pats fotografas. Nuotraukos turi būti bent 5"x7" dydžio, bet pageidaujama didesnių. Jas reikia priklijuoti prie kartono ir kitoje pusėje užrašyti fotografo vardą, pavardę, adresą, amžių, nuotraukos

LENKIJOJE

— Vroclavo mokslinės literatūros leidykla Osolineum nesenai išleido lietuvių literatūros istoriją lenkų kalba, paruostą Zigmanto Stoberskio. Knygoje nušviečiama lietuvių literatūros eiga nuo jos pradžios ligi mūsų laikų. Knygos antraštė lenkų kalba Historia literatury litewskiej. Atspausdinta 5,000 egz.

DAIL. KAZYS ŠVAINAUSKAS XV savo grafikos darbų parodą surengė Varšuvoje, Mozūrijos Kultūros Draugijos naujojo meno galerijoje. Šios parodos dėmesio centre buvo Varšuvos bei jos vaivadijos architektūros paminklai, jų ciklai "Varšuva", "Varšuvos vaivadija", "Kalmiečių legendos". Iš atskirų darbų minėtini: buvusi Igoninė, kurioje mirė M. K. Ciurlionis, gimtasis F. Sopeno namas prie Sochačiovo, Oginskių rūmai ir Oginskio antkapis Sedlicuose. Parodos atidarymą rodo Lenkijos televizija, ją palankiai įvertino lenkų spauda, o vienas laikraštis dail. K. Švainauską savo skaitytojams pristatė kaip Mozūrijos ir Lietuvos grafiką. Šiemet dail. K. Švainauskas planuoja surengti savo XVI parodą lietuvišką tematiką. Dail. K. Švainauskas yra gimęs 1916 m. Panevėžio apskr., 1936-39 m. studijavęs Kauno meno mokykloje, vėliau — Vilniaus dailės akademijoje. Lenkijoje įsikūrė 1946 m. ir čia baigė Krokuvos dailės akademiją. Dalyvauja lietuvių veikloje, talkina "Aušros" laikraščeliui.

pavadinimą. Prie siunčiamos nuotraukos pridėdama ir jos kopiją, kad ją būtų galima panaudoti spaudai ir knygai "Paroda '74". Nuotraukas iki lapkričio 15 d. siūsti šiuo adresu: A. Kezys, SJ, 2345 West 56th St., Chicago, Ill. 60636, USA. Kiekvienas fotografas parodai gali siūsti nedaugiau kaip 10 nuotraukų, bet joje gali dalyvauti ir su mažesniu nuotraukų skaičiumi. Nuotraukas parodai atrinkti speciali komisija, o kita komisija paskirs \$350, \$250 ir \$150 premijas. Premijuojami betgi bus tik jaunųjų fotografų (iki 30 metų amžiaus) kūriniai. Parodoje kviečiami dalyvauti visi lietuviai fotografai, mėgėjai ir profesionalai. Dalyvavimo mokeskis — \$3. Parodos išvakarėse bus išleistas albumas "Paroda '73", o šiemetinės parodos knyga bus išleista sekančiais metais.

PASAULIO LIETUVIAI

AKADEMINĖS SKAUTIJOS LEIDYKLA šią vasarą išleis prof. dr. Stepono Kolupailos monografiją, spaudai kruopščiai paruostą inž. dr. Jurgio Gimbuto. Knygos skyrių apie prof. dr. S. Kolupailos mokslo darbus yra parašęs hidrotechnikos inž. Juozas V. Danys. Apie 500 puslapių turėsiančiame leidinyje, kuris skaitytojus pasieks šią vasarą, bus daug idomos medžiagos apie prof. dr. S. Kolupailos ryšius su institucijomis, paskirais asmenimis, jo visuomeninę veiklą. Monografijos vardynė yra apie 1.000 pavardžių. Leidėjai kviečia visus prof. dr. S. Kolupailos buvusius studentus, kolegas inžinierius ir bendraminčius monografijos išleidimą paremti \$25 garbės prenumerata, mecenatine \$100 ar dar didesne auka. Jų pavardės bus paskelbtos monografijoje. Iš anksto užsiprenumeravusiem asmenim monografija kainuos \$10, o jos normali kaina bus \$12. Čekius prašoma rašyti "Akademines Skautijos Leidyklos" vardu ir siūsti šiuo adresu: 120 S. Herbert Rd., Riverside, Ill. 60546, USA. Šia proga tenka priminti nesenai sukakusias a. a. prof. dr. S. Kolupailos mirties dešimtasias metines. Jis mirė 1964 m. balandžio 9 d. Indianoje, South Bend mieste, ir buvo palaidotas Sv. Kazimiero kapinėse Čikagoje.

GRACIELA JAKAVIČIŪTĖ (Marcia Bell) — filmų aktorė Argentinos sostinėje Buenos Aires. Ji yra vaidinusi komiškaime filme "La Cama Redonda" ("Apvali lova"), o šį pavasarį išskrido Ispanijon. Dalyvauti naujame filme ją yra pakvietęs ispanų dainininkas Camilo Sexto.

— Muzikui Broniui Jonušui, Rambvno choro dirigentui. Omaha, Nebr. choro nariai gegužės 4 surengė 75 m. amžiaus sukakties minėjimą. Ta proga įvykęs pavasarinis koncertas — balius buvo skirtas sukaktuvinkui pagerbti. Koncertą atliko iš Chicagos pakviesta sol. Praurimė Ragienė ir pianistas Manigirdas Motekaitis. Repertuare buvo lietuvių ir kitų kompozitorių kūriniai. Įėjo ir dvi dainos sukomponuotos paties jubilato Oi žiba žiburėliai (žodžiai Iz Motekaitienės) ir Vėl sakysi (žodžiai A. Karvelytės).

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ANSAMBLIS "Ažuolynas" valdybos išsirikko: pirm. J. K. Meckevičių, 2da. O. Grabowski, narius M. I. Kazandulytę, D. Acosta ir R. Gelečinską.

LIETUVIŲ RAŠYTOJŲ DRAUGIJOS 1973 m. premiją laimėjo torontietis rašytojas Juozas Kralikauskas už Mindaugo laikų romaną "Tautvilas". Balsų dauguma \$1.000 premiją jam paskyrė vertintojų komisija Njujorke: pirm. J. Brazaitis, sekr. P. Jurkus, nariai — N. Masalaitė, Pr. Naujokaitis ir L. Žitkevičius. Visi J. Kralikausko Mindaugo laikų romanai jau yra susilaukę premijų "Draugo" premijas jis gavo už "Tit nago ugnį" ir "Mindaugo nužudymą", V. Krėvės premija — už "Vais vilką" J. Kralikauskas taipgi yra parašęs nepriklausomoj Lietuvoj novelių rinkinį "Septyni kalavijai", išleivioj — "Urvinius žmones", "Šviess lange"

Kanadoje yra 24.535 lietuviai

Anksčiau esame rašę, kad pagal 1971 m. gyventojų surašymą Kanadoje yra apie 25.000 lietuvių. Iš "Statistics Canada" įstaigos esame gavę tikslesnes žinias, kurios jau paskelbtos statistikos leidiniuose. Tad pagal naujausius duomenis, t. y. 1971 metų, Kanadoje yra 24,535 lietuviai. Leidinio paaiškinimuose pažymėta, kad visi skaičiai šį kartą buvo apvalinami, ypač mažųjų etninių grupių, kad nebūtų pažeistas įstatymas, draudžiant atskleisti individus. Taigi, skaičius nėra visiškai preciziškas. Be to, visuose surašymuose įsivelia netikslumų: nevysi patenka į sąrašus, netiksliai užpildo anketas, padaroma klaidų skaičiuojant ir pan.

Žiūrint į statistinius duomenis, matyti, kad lietuvių imigracija Kanadon didėjo iki 1961 m.

— Adelaideje vykusios parodos "Expo International 74" atidarymo programoje dalyvavo Tautinių šokių grupė "Žilvinas". Lietuviški šokiai susilaukė audringų plojimų ir palankių komentarų. Žilvinui vadovauja R. Bielskytė.

surašymo, o nuo 1971 m. pradėjo mažėti. Štai skaičiai: 1921 m buvo 1,970 lietuvių, 1931 m. — 5,876, 1941 m. — 7,789, 1951 m. — 16,224, 1961 m. — 27,629, 1971 m. — 24,535 (vyrų 13,000, moterų 11,535).

Provincijose lietuviai yra taip pasiskirstę: Newfoundland — 25, Prinsco Edvardo saloje — 10, N. Škotijoje — 290, N. Brunsvike — 65, Kvebeke — 3900 (vyrų 2,100, moterų 1,890), Ontario — 15,365 (vyrų 8,115, moterų 7,255), Manitoboj — 820, Saskachavane — 475, Albertoj — 1,845, Britų Kolumbijoj — 1,630, Yukone — 10, Šiaurės vakarų teritorijose — 15. Sudėjus paskirų provincijų duomenis, nebūtinai turi išeiti augščiau nurodytas bendras lietuvių skaičius, nes skaitlinės visur apvalinamos.

Estų pagal 1971 m. surašymo duomenis, Kanadoje yra 18,810 (vyrų — 9,225, moterų — 9,580), latvių — 18,180 (vyrų — 9,355, moterų — 8,825).

Bendroje lentelėje nurodoma, kad britų kilmės kanadiečių yra 44.6% (1961 m. buvo 43.8%), prancūzų — 28.7% (1961 — 30.4%). Taigi, neanglų ir neprancūzų yra 26.7%.

Lietuvių Luteronų Bažnyčios atstovų suvažiavimo dalyviai

DRASUS LIETUVOS MOKSLININKO ŽODIS VALDŽIAI

Prieš kelerius metus pastatė Kryžkalnyje paminklą Tarybinei armijai pagerbti už Lietuvos „išvadavimą“. Dabar tas paminklas pradėjo irti ir partija susirūpino jį apsaugot, pataisyti. Todėl, padėčiai iširti ir remonto planui sudaryti nusiuntė Paminklų konservavimo instituto, technikos mokslų kandidatą Mindaugą Tamonį. Jis gimė 1940 metais ir darbuojasi to instituto chemijos laboratorijoje. Apžiūrėjęs tą paminklą, jis parašė savo instituto Direktoriui tokį jdomų raštą, už kurį jis gali gerokai nukentėti.

PAREIŠKIMAS

„Šių metų balandžio 5 nuvykau į komandiruotę apžiūrėti Kryžkalnyje stovinčio monumento Raudonajai armijai – Lietuvos išvadotojai. Dėl priežasčių, nepriklausančių Paminklų Konservacijos Instituto vidaus kompetencijai, NEPRIPAŽĪSTU DABARTINIO LIETUVOS STATUTO (red.pabraukimai) Mano giliu įsitikinimu, kiekvienas sąmoningas pilietis privalo visu savo gyvenimu siekti, kad pažangos labui, būtų atitaisomos tiek kiekvieno asmeniškos, tiek ir valstybės mąstu padarytos klaidos. Nepasmerkus ir pilnai neįsąmoninus praetis klaidų, neįmanoma kurti ateities.

„Prie visiškai arba dalinai neatitaisyty, svarbiausių, asmens garbinimo laikotarpių (Stalino, red. pastaba) klaidų priskiriu:

1. Masinį nekaltų piliečių trėmimą,
2. Pabaltijo valstybių įjungimą į buvusios Rusijos imperijos sudėtyje esančią federaciją tokiu metu, kai visame pasaulyje nepaprastai sustiprėjo tautų pilnaverčio kultūrinio valstybingumo siekimas.

Neįmanoma prisidėti prie Lietuvos valstybingumą panaikinusių ir sukėlusių tiek netaisybės įvykių jamžinimo (paminklo, red.). Pagerbti bendrąs su kaimyninėmis tautomis kovas prieš vokiškąją fašizmą, restauruojant bei konservuojant šiam tikslui statomus paminklus, sutinku tik tada, kai bus visiškai garantuota kad:

1. Svarbiausiose masinio nekaltų piliečių žuvimo, dėl vadinimo „asmens kulto“ vietose, bus pastatyti paminklai, parodantys mūsų visuomenės kultūrinumą, žmogaus gerbimą, dorumą.

2. Konstitucijoje garantuojama (kol kas formaliai) apsisprendimo laisvė bus įteisinta papildomu įstatymu, numatančiu jos įgyvendinimo mechanizmą, t.y. visaliaudinių referendumų (balsavimų Red.) periodiškumą kiekvienoje respublikoje. Pabaltijo, o taip pat ir kitos, jeigu jų gyventojai to norėtų, respublikos turi atgauti tikrą, pilnavertišką valstybingumą, tokią pačią kultūrinę-ekonominę nepriklausomybę, kokią turi likusios socialistinės nacijos (tautos, Red).

3. Bus panaikinta naujo asmens garbinimo (kulto) atsiradimo grėsmė. Tai pasiekama įvedus daugelio partijų sistemą, t.y. leidus įkurti socialdemokratų, krikščionių demokratų ir kitas partijas, su atitinkamais spaudos organais, įgyvendinus tikrai demokratiškus rinkimus, leidžiančius sumažinti įtaką

tos partijos, kuri nusikalto liaudies interesams. Šios priemonės padidintų valstybių valdymo socializmo rėmuose demokratiškumą ir efektyvumą.

Pasaulinės pažangos procesas reikalauja nuolatinio socialistinių šalių bendrijos demokratėjimo, spartaus žengimo į priekį visose gyvenimo srityse. Nebus įmanoma įgyvendinti visuotinės socialistinės-komunistinės visuomenės idealo, jei šią santvarką sukūrusios valstybės neturės didelio autoriteto, negarsės visame pasaulyje žmogaus teisių gerbimu, tolerancija skirtingoms nuomonėms, rūpestingu į jas atsižvelgimu, kilnumu, ir teisingumu. (ELTA).

GERA NAUJIENA IŠ ŽEMAITIJOS

Žemaičių Kalvarija, dabar vadinama Varduva, per porą šimtmečių buvo garsi savo atlydais liepos mėnesį, nuo 2 iki 12 dienos. Suplaukdavo po keletą dešimčių tūkstančių maldininkų iš visos Žemaitijos, iš Latvijos ir kitų Lietuvos sričių. Ateidavo parapijos su vėliavomis gražiomis procesijomis ir t.t.

Komunistinio režimo metu tos procesijos uždraustos. Kopyčios buvo išniekintos. Į atlydus vykstantieji visaip kamuojami.

Šįmet buvo kitaip. Pirmiausia valdžia pripažino Kalvarijos bažnyčią kaip tautos žymų paminklą ir todėl savo lėšom atlieka, ar jau atliko reikalingus pataisumus (uždengė naują stogą ir t.t.).

Apie šių metų atlydus taip rašo juose dalyvavęs, man gerai pažįstamas asmuo.

... Per atlydus oras buvo nekoks. Beveik visas dienas lijo. Tik sekmadienį perstojo, todėl žmonių suvažiuavo daug, savais automobiliais. Net laukai mirgėjo nuo pristatytų mažinų ir policija prižiūrėjo, kad jie būtų tvarkingai sustatomi.

O tų orkestrų daugybė, ėjo kalnus (kryžiaus kelius pastatytus kalneliuose) su kompanijomis. Net ir kunigų buvo apie 50 su vyskupu Pletku priešakyje. Apskaičiuota, kad žmonių buvo apie 20 tūkstančių.

Iš Mažeikių atvyko choras ir šauniai giedojo, nes yra skaitlingas. Su svečiais drauge giedojo ir Kalvarijos geras choras. Buvo ir solistų iš Klaipėdos ir Kauno, o žmonių iš Latvijos, Klaipėdos, Šiaulių, Kauno ir t.t.

Man paliko malonūs įspūdžiai, kad žmonės buvo švariai apsirengę. Intelektiniai, inteligentūs būriais ėjo Kryžiaus Kelius po kalnus-kopyčias, net ir keliais apie didįjį altorių bažnyčioje, su Švč. Marijos su Kūdikieliu paveikslu.

Niekas netrukde melstis.

Tikrai tai maloni žinia po daugelio metų bedievių kabinėjimosi ir visokių trukdymų. Ir sykiu pasirodė žemaičių bei jų kaimynų didelis prisirišimas prie savo šventovės, net ir mokytojų žmonių. Dėkokit už tai V. Dievui, ir melkim dar daugiau drąsos ir išvermės savo tikėjime, ir pagaliau visiškos laisvės.

Tas pats asmuo prideda:

„Bendrai imant, žemaičiai geriau gyvena (už kitas Lietuvos sritis). Jų trobesiai suremontuoti, o naujieji pastatyti visai moderniai, ir baldais apstatyti kaip ir miestuose. Visi švariai apsirengę šventėms. Nebeatskirsi kaimo gyventojų nuo miesto.“

Iš kitos Lietuvos vietos rašo kunigas. Kadangi jo parapija yra labai spaudžiama komunistų valdininkų ir pats Klebonas turi gan daug nemalonumų, tai neduodame nei vietos, nei jo vardo pavardės, kad jiems nebūtų daugiau nemalonumų. O rašo štai ką:

„Užvakar buvo pas mus pirmoji vaikų Komunija. Visi vaikai ėjo kartu su tėvais ir broliais, bei kitais savo artimaisiais. Vaikų prie pirmos Komunijos buvo 30. (Maža parapijėlė. Red.) o šv. Komunijos per tas mišias priėmė 189.

„Gražu, pav. buvo, kada iš vienos šeimos ėjo prie Komunijos viena mergaitė, o šalia jos atsiklaupė prie Dievo stalo ir jos tėvai bei trys vyresnieji broliai. Vienas jų šįmet baigęs aukštąjį mokslą ir paskirtas dar toliau studijuoti; antrasis šįmet įstojo į aukštąją mokyklą, o trečias šįmet baigs vidurinę mokyklą. Visi gabūs ir pavyzdingi. Tokių šeimų ir

PLJK ORGANIZAVIMO KOMITETO

PAREIŠKIMAS

ruošos darbe ir tiems, kurie prisidės prie jo darbų ir jame dalyvaus.

Argentinos, Brazilijos ir Urugvajaus lietuvių jaunimo komisijos atstovai:

ARGENTINA: Nelida ZAVICKAITĖ, Jonas K. Baltrūnas, Jonas Mikalonis, Viktoras Barzdžius, Monika BALČIŪNAITĖ, Juozas Deveikis, Viktorija Bagdonaitė.

BRAZILIJA: Antanas Saulaitis, Jonas Lukoševičius, Elena Bareišytė, Teresė Jočytė.

URUGVAJUS: Birutė Z. Mačanskaitė, Romas Mačanskas, Juozas Petruškevičius, Rikardas Geležauskas, Edmundas Andriuskevičius.

Šis laiškas yra siunčiamas: PLB. Romui Kasparui, Ryšių Centrai (J. Jasaitytei, „Pasaulio Lietuviui“ (J. Barzdūkui, Brazilijos ir Urugvajaus Būstinei. ALOST (A. Mičiudui, „Margučiu“ (radio programa). Laikui, Balsui, Mūsų Lietuvai (Brazilijoje).

daugiau turime.

Viena moteriškė iš G. buvo čia su savo mergaite. Ji jaudinosi, matydama per procesiją tiek daug gražaus jaunimo, aktyviai dalyvaujančio procesijoje ir chore. Pas juos, sako, taip nėra.

Tas pats kunigas mini kitos parapijos atlydus liepos 21 d. Buvome 7 kunigai. Prie altoriaus per sumą suskaičiau mažus ar jaunus 27 ministrantus. Procesijoje taip pat daug vaikų ir jaunimo. Bet kitoje to pačio dekanato parapijoje per atlydus prie altoriaus teko matyti tik šlubą, zakristijoną ir dar vieną senelį, kurie patarnavo kunigui. Tai matote, visokių vietų esama“.

Taip, atrodo, kur yra drąsus kunigas, nesibijąs nė Sibiro grąšinimų, ten parapija klesti, bažnyčioje turi daug jaunimo. Kur kunigas bailesnis ar nuolaidžiauja, ten jaunimo maža telanko bažnyčia. Bet ir iš tokių vietų dažnas jų eina prie sakramentų nuvažiavęs kur toliau, kur jo niekas nepažįsta. J.K.

Baudžiavinio bizūno šešelyje

Satyrinė nūdieninės tremties faktelių apžvalga

BR. ZUMERIS

Kaip norim, taip posmuokim, bet kad ir pakalnę riedam dar anos gadinės nusmaigstytu kebluku — nesiginčykim. Nėra čia ko' Esam baudžiauninkų anūakai ir elgiamės kaip tokie. Galim paprastais siūlais siuvinėti ar spalvotais atsiuvinėti — kiekvienas pagal savo skonį, tačiau rezultatas tas pats — vergo vaikas ir tiek! Anais laikais rusiško-lenkiško pono įmuštus į mūsų senelių kailį randus ir lenkuojantieji klebonai, bet ir vyš kupai lietuvių adresu yra paleidę sparnuotų žodelių. Nuo klausykos vargšelių vijo, kol lenkiškai neišmoks išpažinties atlikti... Dievulio vardu lenkomanai mums privirė nevisai dieviškų patiekalų!

Po šio trumpo praeities šnekėtelėjimo, dabar apsidairykim apie save. Pažiūrėkim, kaip Jonas ar Petras išėvijoje nuolankiai vykdo šlėktos įmuštą ir lenkomanu ikalta tikslą, niekink visa, kas lietuviška ir nusizemi-sizemi-nes griebk visa, kas tiktai svetima tma

Svetimi talismanai

Aną dieną, kaukšedamas didmesčio šaligatviu, užsuku į krautuve. Iškaboj suraityta kažkokia anglosaksiška pavardė su visokiom bereikalingom raidėm. (Kaip ją taisyklingai perskaityti, turbūt reikėtų atsklausti Oksfordo kalbininkų). Nesuradęs, ko man reikia, šmakšteliu į gretimą krautuve, su tikra vokiška pavarde iškaboj — net su dviem taškeliams ant vienos raidės, kaip pas vokiečius priimta. Apsidairęs irgi nesuradau jieškomo pirkinio, bet už prekystalio stovintis vyras mandagiai nurodo tą pačią krautuve, kurioje ką tik buvau. Girdi, pas tą lietuvi rasi tai, ko gerbiamašis jieškai "Kaip tai lietuvi" — sakau. "Juk iškaboj kažkokia angliška pavardė susukta". "Tai kas", — sako man vokiečiai gerkliniu balsu vartydamas angliškus žodžius. — "Aš gerai žinau — jis lietuvis".

Štai tau, boba, devintinės, — sakydavo mano senelis Lietuvis prekybininkas nedrįso savo lietuviškos pavardės ant nuosavos krautuves iškabos užsirašyti, o vokiečiui nerūpėjo net savo pavardės raidžių taškelių pakeisti į anglišką vinigretą. Tas vokiečiai tikriausiai nepagalvojo, kad anglai yra kažkokios antgamtiškos būtybės, o jų pavardės turi blizgėti net tamsoje ir saugoti nuo visokio pikto, tarsi indėną talismanai.

Kiek vėliau keletą kartų praėjau pro tas dvi krautuves. At-

sitiktinai ar ne, bet pas tą vokiečių mačiau daugiau pirkėjų, negu pas lietuvi su rėkiančia angliška pavarde iškaboj.

Ir štai šitoje vietoje jūs man pabandykit įrodyti, kad ano gerai prasikūrusio tautiečio kailyje dar nėra užsilikę šlėktos įmušto bizūno žymų, o kraujuje neplaukioja tautinio menkavertiškumo bacilos: kas sava — niekas, kas svetima — stebuklinga.

Senelis nusispjautų

Šnekėkim ar giedokim, bet išėvijoje nevienas esam pastebėjęs, kad tam tikri tautiečiai savo pavardes tiek sumakaloja, susukioja, jog seneliui jas pamčius, pypkė iš dantų iškristų. Atsikvošėjęs, garsiai nusispjautų: "Nagi paraliai kur, argi tai mano anūkas čia?"

Žiūrėk, koks nors filmų artistas, inžinierius, daktaras ar šiaip tarnautojas savo lietuvišką pavardę sumaigo, kad ją iš kairės ar dešinės skaitydamas net lietuviško kvapo neužuodi. Kažkokį skiepu išradėją tik iš laikraščiu išskaitėm lietuviu esant. Kitas šokteli, tarsi savo šešelio pasibaidęs arklys, į kitą kelio pusę: savo pavardę praskiedžia rusišku, lenkišku ar kitokiu žargonu ir tada jau ramiai sau mirksi, lyg apuokas prieš saulutę. Tuo tarpu vokiečiai, rusai, prancūzas, ispanas, italas žengia su savo prigimta pavarde gužį atstatęs, ir niekas jam nieko neprikiša. Juk iš tikrųjų, jeigu aš ištariu ano pavardę, tai negi anas bus tiek apkiautęs ir negalės ištarti manosios — lietuviškos?

Taigi, nėra čia ko ausimis kaupti. Lietuviška pavardė turi tiek pat teisės egzistuoti, kiek anglo, prancūzo, vokiečio, italo ir t. t. Ir, svarbiausia, tos teisės niekas nebando mums paneigti. Anaipol! Neigiame mes patys. Tarsi kokie aferistai, bijomės savos lietuviškos pavardės, griebiam pirmą pasitaikusia, kad tik būtų ne sava, kad tik būtų nelietuviška ir tada jau su palengvėjusia širdimi plasnojam tarsi varnas į svetimą lizdą.

O sena tiesa bado pirštu į paslėpsnius: blogas paukštis, kuris savo lizdą teršia.

(Buš daugiau)

Gerb Kun Juozas ANGELAITIS

Klevelande. Š Amerikoje, naujosios lietuvių parapijos klebonas, šį šeštadienį minės 70 metų amžiaus sukaktį. Ta proga jis atsisake iš klebono vietos, ir prašė vietos arkvyvkupa pakviesti jo vieton tėvus jėzuitus iš Čikagos. Tėvų jėzuitų dabra su lietuviams pamėgo ir jis ir jo parapiečiai, daugelis kuriu yra pokariniai imigrantai. Vyskupas sutiko, ir pakvietė lietuvius jėzuitus perimti parapiją. Jėzuitu provinciolas Gediminas Kijauskas su T Leonu Zaremba paskutinį šio mėnesio sekmadienį perims iš jubiliato parapiją.

Kun Angelaitis gal panašiai atsižymėjo Klevelande, kaip kun. B. Sugintas S Paulyje. Jis atėjo ton parapijon, kuri buvo isikurusi lauzelyje, pakelėje buvusiame sename, lentiniame restorane. Čia jis emėsi žmones burti, nes miesto dalis yra gera, labiau pasiturinčių lietuviu ir slavoku apgyventa, visai arti didžiulio ežero (Erie). Tuoju pat emė rinkti pinigų bažnyčiai, klebonijai, mokyklai ir seseru mokytoju namams statyti. Sunku buvo gauti reikalingų pinigų. Jis šoko rinkti ir senus laikraščius ir kitą popierinę medžiagą, seną geležį ir k. Visas klebonijos kiemas ir sklypas bažnyčiai per eilę metų buvo užverstas senu lauzu važiuojamuoju, vilko pats pundus popieros geležį, apšėpęs, rankos pūslėtos. Bet jis surinko reikalingą sumą. Pasikvietė gerus lietuvius architektus ir menininkus. Na, ir pastatė tikrai idomia, gražią lietuviško stiliaus, pačia pirma tokia bažnyčia Š Amerikoje. Dekoruoti pasikvietė dailininką K. Varnelį. Savo bažnyčią kun. Angelaitis nustebino ne tik lietuvius, bet ir amerikiečius. Menininkai pripažino tos bažnyčios grožį.

Praėjo dar keltas metų. Panašiai vėgdamas pastatė gražią didelę mokyklą, kleboniją ir seserims vienuolyną. Ir kol ne visa laiką pats vienas darbuodamasis. Dabar, rodos, jau galėtų ramiai toliau gyventi ir tik parapiečių dvasiniu labu rūpintis. Bet kadangi Klevelando vyskupijai labai trūksta lietuvių kunigu, tai jis norėdamas geriau aprūpinti lietuvių dvasinius reikalus, pakvietė jėzuitus, užleido jiems savo kunigiško gyvenimo sunkaus darbo gražiausia vaisių, o pats išėina gyventi kitur. Tai tikrai nesavaužiška širdis. Linkime jam dar ilgų ramiu metų pensijoje!

J. K.

Pradžioje, perdaug nesikarščiuodami, kilstelkim tik vieną praeities uždangos kampučelį. Va ir matosi Dvarponis, bityną rankoje šmigodamas, koją priekini atstatęs, pasigardžiuodamas niekina visa, kas lietuviška: kalbą, papročius, tradicijas, istoriją. Kas tik lietuviška, yra prakeikto šuns kraujo litvomanija — skamba ant lietuviško ležūvio išverstas lenkiškas keiksmazodis. Gi sekmadienį tas baudžiauninkas — mūsų senelis nukiūtines į bažnytėlę girdi griausmingus storo klebono šauksmus iš sakyklos: lietuviškos kalbos net Dievas nesupranta. Ar girdite ką aš jums, pagoniškos kiaulės, sakau?! Ir jeigu nori, tu muzikėli, apturėti dangaus karalystę — melskis lenkiškai. Lietuviškai melsdamasis prasmegsi, kaip ta muselė išrūgose, ant amžių amžinųjų peklos smaloje... (Lietuviškame Seinų-Punsko krašte dar ir šiandien, kad ir kiek moderniau, panašūs reikaliukai klojasi).

Uždangą nuleidus

Šioje vietoje, koks nors švelniai sušukuotas tautietis burbtels — persūriai pasakyta. Atsiverskite (jei turite) Biržiškos, Cicėno, Kviklio knygas apie Vil-

TAIP ATSKIRTA BAŽNYČIA NUO VALSTYBĖS LIETUVOJE

Tarybų Sąjungoje Bažnyčia atskirta nuo valstybės, bet, tur būt nėra pasaulyje kitos valstybės, kuri taip kištųsi į bažnyčios gyvenimą.

Suprantama, kad valstybė valdo kaip nori; bet didžiausia nelaimė, kad jokių įstatymų raštu neišleidžia, o suteikia neribotą galią rajonų vykdomųjų komitetu pirmininkų pavaduotojams, o kartais net ir kaimo apylinkių pirmi-

ninkams, kurie viską aiškina kaip patinka. Jie kunigus valdo ir moko, net kaip atlikinėti religines pareigas.

Visiems žinoma, kad Sovietų Sąjungoje gydo ligonius, moko gydytojus ir, apskritai, specialistus ruošia tik specialistai. Bet Tarybų valdžia patikėjo kunigus mokyti nekompetetingiems asmenims, fanatiškai nusiteikusiems ateistams. Ateistai moko kunigus, kaip jie turi atlikinėti religines pareigas.

Kai dirbau Švenčionėliuose, mane mokė Švenčionėliu vykdomo-

jo komiteto pirmininkas V. Bukielkis: „Jei nori numirėli ir kapus lydėti, nusivilk kunigiškus rūbus ir lišk liaudžiai užpakalin. Tik užpakaly gali eiti.“ Kai paklausiau, kuo pasiremdami taip įsako, išdidžiai atsakė: „Toks valdžios potvarkis!“

Ką gi tikintieji pagalvotų ir pasakytų, jei aš, palydėjęs numirėli ir kapus, sukalbėčiau vien maldos užbaigą: „Amžinąjį atilsį“, kaip mane mokė 1972 spalio 2 Švenčionių rajono vykdomojo komiteto pirmininkė?

III PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESAS

CONCÉRTO JOVEM

Dia 31, às 20 hs. no salão nobre do Colégio S. Miguel Arcanjo um concérto de canções lituanas, brasileiras e outras, do grupo "Aušra" de Windsor, Canadá. São cinco moças jovens, acompanhados de instrumentos musicais.

Com a participação do conjunto "Nemunas", que apresentará algumas das melhores danças típicas lituanas, tudo para divulgar o III Congresso Mundial da Juventude Lituana, a ser realizado em São Paulo em janeiro de 1976.

NONO DIA DE ESTUDOS DO CONGRESSO – SUARÃO
Será no dia 7 de setembro, com saída da V. Zelina às 6:30 h. As reservas para o ônibus poderão ser feitas até o dia 2/9 na Bústiné.

**TERCEIRO CONGRESSO MUNDIAL DA JUVENTUDE
LITUANA** Rua das Giestas, 927-9 – Vila Bela – 03147 São Paulo, SP
– Tel (011) 63-5723, 274-0934

ATSIŠAUKIMAS Į BRAZILIJOS LIETUVIUS

III-jo Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso Reikalai.

Šiandien sudaryta Spaudos ir Informacijų Komisija III-ojo P.L.J.Kongreso Organizacinio Komiteto vardu kreipiasi į Jus visus, Brazilijos lietuvius, kurie save tokiais laikote, prašydama prisidėti prie to Kongreso ruošos darbų visais galimais būdais.

KONGRESO TIKSLAS

Šio pasaulinio masto Kongreso tikslas yra:

a) lietuvių kultūros bei papročių palaikymas, b) didesnių ir glaudesnių santykių išvystymas tarp lietuvių jaunimo gyvenančio įvairiuose kraštuose, c) Lietuvos ir lietuvių vardo išgarsinimas Brazilijoje ir kituose kraštuose, d) Akademinėmis programomis geriau susipažinti su dabartine Lietuvos padėtimi, ir lietuvių veikla laisvame pasaulyje; e) suteikti progą įvairiuose kraštuose, gyvenantiems lietuviams arčiau pažinti Braziliją, Argentiją ir Urugvajų. f) plačiai paminėti lietuvių masinės emigracijos 50-ties metų sukaktį 1976 metais.

KONGRESO DATA

III-is P.L.J. Kongresas prasidės 1975 m. gruodžio mėnesio 20 dieną ir baigsis 1976 metų sausio 6 dieną, pagal nutarimą 250 lietuvių jaunimo atstovų iš 14-os kraštų, dalyvavę, 1972 m. II-me P. L.J. Kongrese, Šiaurės Amerikoje.

Kongresas prasidės Argentinoje, Buenos Aires mieste 1975 m. gruodžio 20 d. su pritaikyta programa jaunimo stovykla, koncertais, tautiniais šokiais ir tęsis toliau 27 ir 28 gruodžio dienomis Urugvajuje o apie gruodžio 30 dieną atvyks į São Paulą. São Paulo mieste 31 d. gruodžio įvyks iškilmingas N. M. Sutikimas, po to jaunimo stovykla, paroda ir kiti parengimai apie kuriuos bus plačiai pranešta vėliau.

KAS IR KUO GALI PRISIDĖTI PRIE KONGRESO RUOŠOS DARBŲ

Apytikriais apskaičiavimais numatoma, kad į São Paulą atvyks tarp 300 ir 500 Kongreso atstovų ir svečių iš 15-os kraštų. Jiems tinkamai priimti yra mūsų Brazilijos lietuvių šventa pareiga ir garbė. Tad prieš šio milžiniško darbo visi geros valios ir gerų norų lietuviai turi prisidėti kas kuo gali.

Jau atspausdintos ir plačiai dalinamos anketos, kuriose pažymėta kaip kas gali padėti ir prisidėti prie Kongreso ruošos darbų. Visi lietuviai prašomi užpildyti tas anketas ir įteikti organizaciniam Komitetui per jo ir jo komisijų narius, arba siųsti paštu per „M.L.“ redakciją, arba tiesiog į komiteto būstinę: Rua das Giestas, nr. 927 - Vila Bela

03147 São Paulo, tel. 63-5723 ir 274-0934.

Kviesdami visus Brazilijos Lietuvius į didžiąją talką, iš anksto nuoširdžiai dėkojame visiems prie jos prisidedantiems.

SPAUDOS IR INFORMACIJOS KOMISIJA

SUDARYTA SPAUDOS IR INFORMACIJOS KOMISIJA

Rugpiūčio 13 dieną „Mūsų Lietuvos“ redakcijos patalpose sudaryta Spaudos ir Informacijų Komisija prie P.L. Jaunimo Kongreso Organizacinio Komiteto. Komisijos sudarymo posėdyje dalyvavo kun. Antanas Saulaitis, p. Halina Mošinskienė, Alfonsas Petraitis, Stasys Vancevičius ir Ramutis Idika. Iš šių asmenų ir sudaryta komisija, kuri ateityje kooptuos dar daugiau naujų, ypač iš jaunimo.

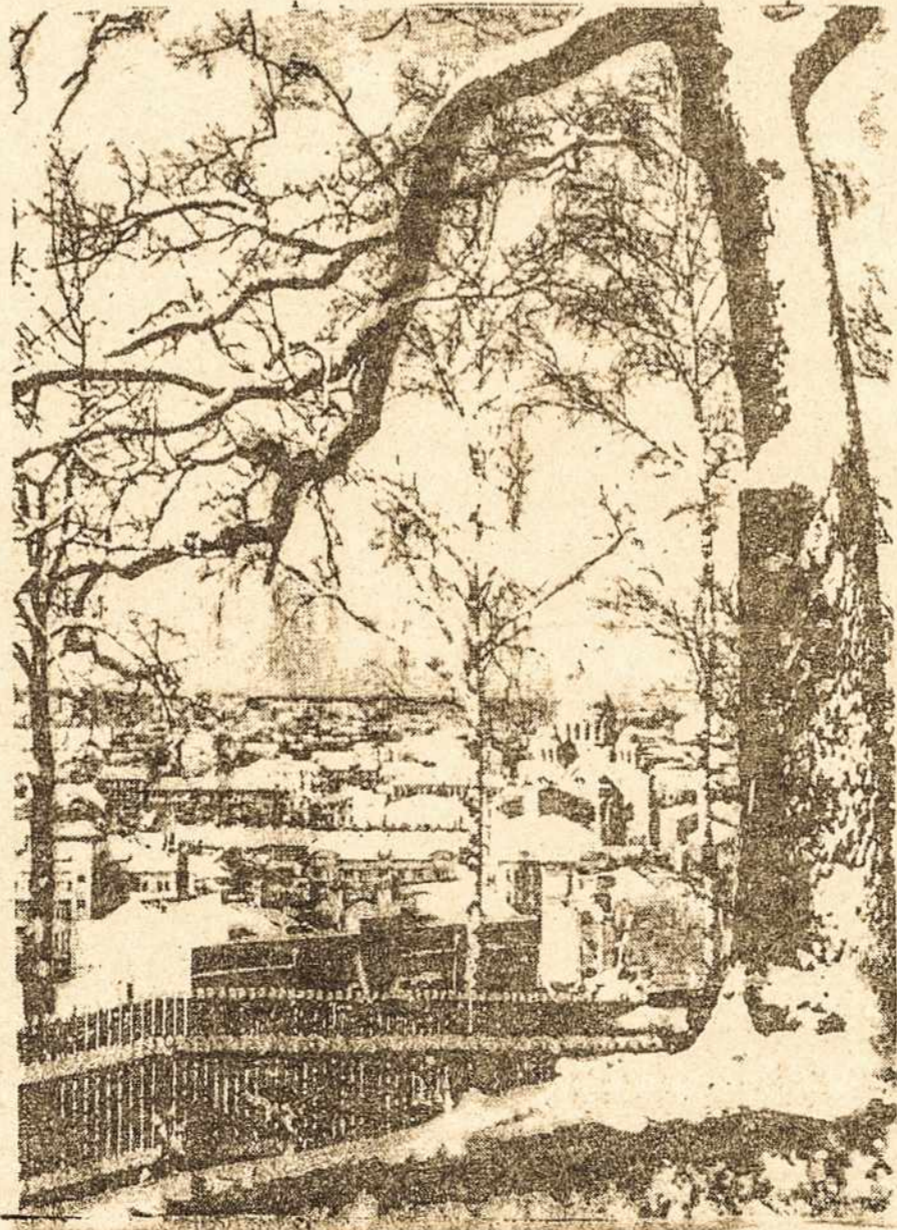
Posėdyje buvo patiektas St. Vancevičiaus trumpas pradžios darbų planas ir atsišaukimas į Brazilijos lietuvių Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso reikalą.

Nutarta tartis su „M.L.“ Administracija dėl vieno puslapio paskyrimo Kongreso darbų žinioms, pranešimams, aprašymams ir bendrai visai reikalingai informacijai.

Aptarti būsimo leidinio, Komisijos narių dalyvavimo Komiteto posėdžiuose, svarbesniuose kitų Komisijų pasitarimuose, parengimuose ir visur kitur, kur būtų reikalinga informacijai medžiaga.

St. Vancevičius

Ziema
Kaune

ENCERRADA A IV EXPOSIÇÃO DOS POVOS BÁLTICOS.

Com o canto, pelo coral lituano, dos quatro hinos nacionais: estoniano, letoniano, lituano e brasileiro, foi encerrada no dia 28 de julho, às 21:00 h, a IV Exposição dos Países Bálticos. A exposição permaneceu aberta à visitação pública durante nove dias, recebendo aproximadamente dez mil visitantes, verificando-se uma maior afluência nos fins de semana.

Convém lembrar aos nossos leitores que a exposição foi aberta ao público às 19:00 h do dia 19 de julho com uma singela solenidade, abrilhantada com uma sessão do Corpo Musical da nossa gloriosa Polícia Militar do Estado de São Paulo e com a presença da presidente honorária do Comitê Pró-Justiça dos Povos Bálticos - deputada estadual Dra. Dulce Salles Cunha Braga, a quem coube desatar a fita simbólica que declarava, com tal ato, aberta a IV Exposição dos Países Bálticos. Compareceram também à inauguração representantes dos governos estaduais e municipais, além de inúmeros convidados e membros das três colônias, bem como jornalistas de vários jornais da Capital, que posteriormente noticiaram o fato.

Segundo opinião popular (pessoas que haviam visitado as exposições anteriores), esta exposição foi melhor idealizada e montada que as anteriores. Neste ano, notou-se uma maior preocupação em expor qualidade à quanti-

dade. O que estava exposto foi suficiente para dar ao público uma idéia geral sobre a cultura e tradição destes três povos bálticos. Nas dúvidas, o visitante podia-se dirigir a qualquer uma das "recepcionistas" desses países que, sempre amáveis, estavam prontas para responderem às perguntas e fornecerem explicações complementares.

Os programas culturais foram excelentes. Praticamente, quase todas as noites, os visitantes podiam adquirir um conhecimento extra em relação a estes três países, através da projeção de slides que eram seguidos de comentários pelos narradores das respectivas colônias. Dentre os programas culturais, os que mais tiveram o agrado do público foram a apresentação do Grupo de Danças Folclóricas Lituanas "Nemunas", Coral lituano da Katolíku Bendruomenė e a Escola de Kanklės que, a cada número, eram efusivamente aplaudidos pelo público presente, muito embora o programa da apresentação não estivesse previamente anunciado.

Na exposição, o que mais despertou a curiosidade e preferência por parte do público foram as bonecas estonianas com seus trajes típicos, bonecas estas que vieram da Argentina exclusivamente para esta exposição, o sítio estoniano, as jóias de âmbar da Letônia e Lituânia, os tecidos da Letônia, as cerâmicas e os quadros dos artistas lituanos.

Dentre as exposições realizadas, anteriormente, esta, foi a que apontou um maior número de turistas, na sua maioria argentinos e chilenos. Conforme consta do livro de registro de presença e parecer, colocado à disposição de todo visitante, destacam-se opiniões e elogiosas principalmente por parte de turistas, os quais referem-se particularmente às tradições desses países, além da maneira pela qual suas perguntas foram respondidas. Pôde-se constatar também a presença de turistas alemães, americanos, australianos, austríacos e finlandeses, isto, sem contar os numerosos visitantes de outros estados e cidades do interior do Estado de São Paulo.

Diante disto tudo, que por sinal está muito bem caracterizado, oportunizaria das colônias unirem-se e promoverem, sempre que possível, exposições que, sem dúvida alguma, sempre agraçarão ao público que as visita, bem como reavivariam a chama das tradições e cultura dos povos bálticos nos seus compatriotas.

Congratulações a todos àqueles que direta ou indiretamente, trabalharam em prol do sucesso de mais uma exposição de arte, cultura e folclore dos povos bálticos.

Silvânia Andriana

Mūsų Lietuva Mažiesiems

ŽEMAITUKAS

Jau iš senų senovės lietuviai mylėjo arklius. Jie padėjo jiems kovoti su priešais, dirbti sunkius ūkio darbus, na ir pas mergele nujoti. Kiekvienas ukininkas augino kiek išgalėdamas daugiau arklių, juos stropiai prižiūrėjo ir didžiavosi.

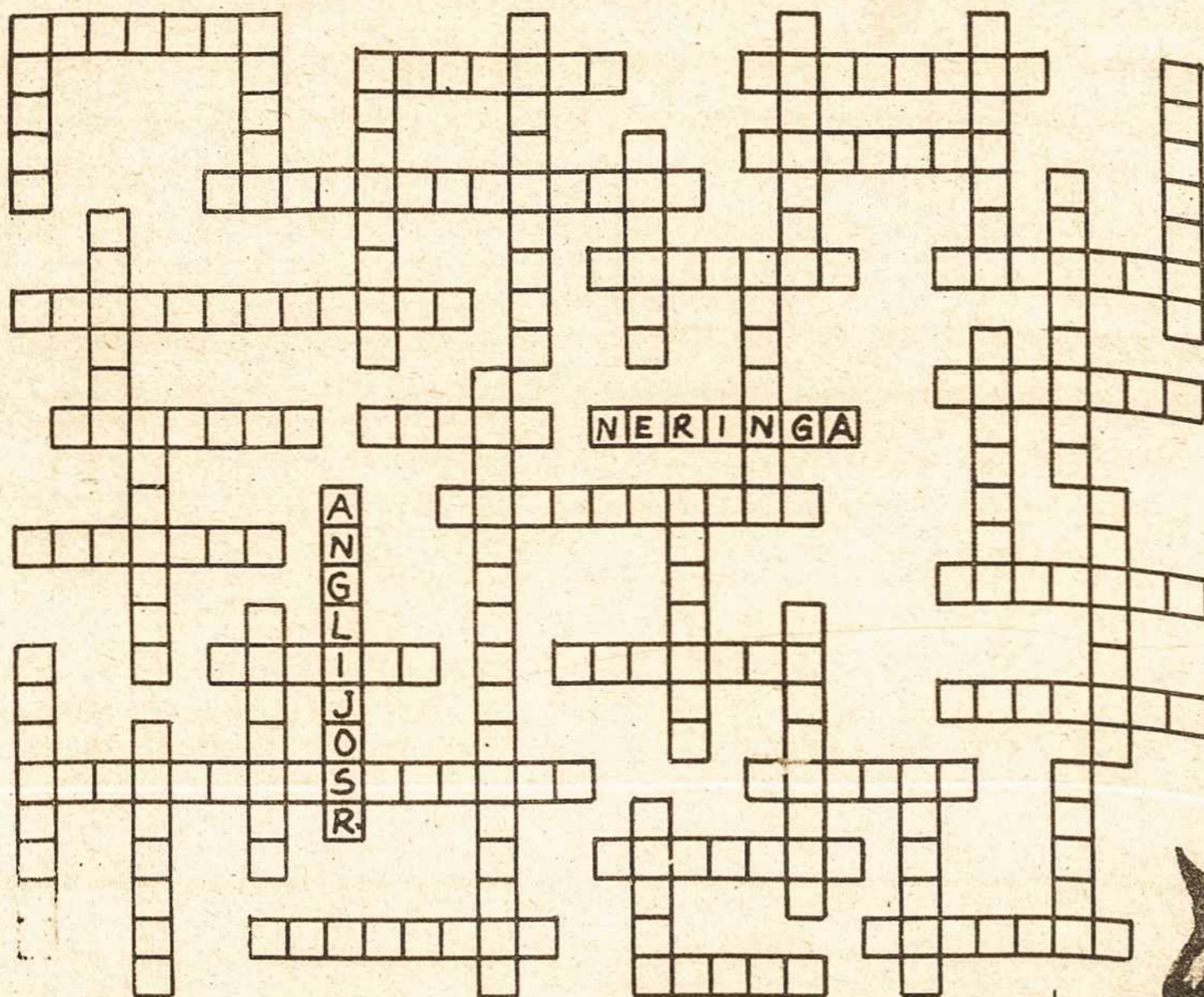
Lietuvoje buvo išauginta viena arklių rūšis, kuri ir dabar žinoma visame pasaulyje. Tai taip vadina mi žemaitukai. Žemaitukai yra labai senos kilmės arkliai. Jų protėviai yra totorių stepių arkliai ir arabiški. Žemaitukas yra nedidelio ūgio arklys, tačiau gali patraukti labai sunkius vežimus. Jis yra taip pat labai patvarus. Šaltos žiemos metu jis užsiaugina sau šiltą kailį. Jis taip pat gali pakelti ir maisto trūkumą.

Žemaitukas yra nedidelio ūgio su maža galva, labai protingon akimis, bėros spalvos su tamsiu dryžiu per nugarą. Kojos labai stiprios ir tiesios. Sveria 800-1000 svarų.

SĄJUNGA

ŽAIDIMAS

Švesdami Lietuvos Skautų Sąjungos 55-tąją Gimimo dieną, pažūrėkime, kur mes gyvename, kaip vadinasi mūsų vienetai.

Šio žaidimo langelius išrašome tik tunto, vietininkijos ar draugovės pavadinimą. Kiekvienam pavadinimui yra tiek langelių, kiek jis turi raidžių.

16 raidžių:
Simanas Daukantas,

15 raidžių:
Geležinis Vilkas,

13
Laisvės Varpas,

12
Aušros Vartai,

10
Čalniškiai,

6
Nerija,
Gabija,
Šešupė,
Birutė,
Tauras,

5
Neris,
Neris,
Aušra,
Venta,
Aušra,
Aušra,

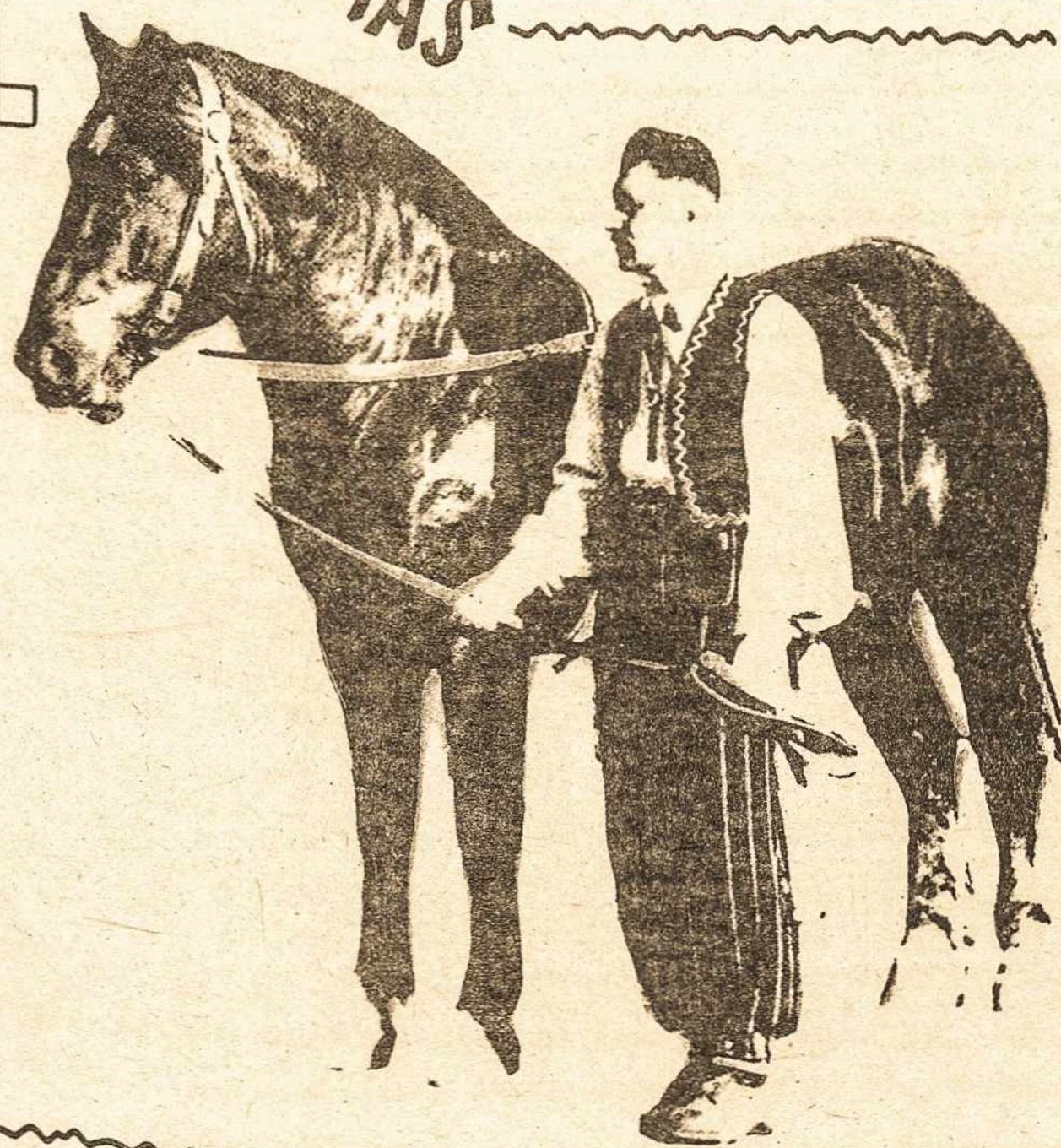
7
Kernavė,
Neringa,
Baltija,
Neringa,
Neringa,
Palanga,
Šatrija,
Pušynas,
Dairava,

7
Vilnius,
Baltija,
Šatrija,
Džiugas,
Šatrija,
Neringa,
Vilniai,
Baltija,

7
Kudirka,
Nerežis,
Leviškė,
Sarusas,
Nemunas,
Palanga,
Grazina,

9
Lituanica,
Anglijos r.

8
Širvinta,
Žalgiris,
Žalgiris,
Paneriai,
Vytautas,
Rambynas,

IRUTE ir KESTUTIS

D. BASIUS

LITERATŪRA * DAILĖ * MOKSLAS

NAKTIGONĖ LIETUVOJE

Tokie buvo senovės papročiai

ANTANAS RUKUIŽA

Red. pastaba. Straipsnis autoriaus buvo paruostas prieš mirimą, bet jį perrašiusi atsiuntė velesnio žmona S. Rukuižienė.

Lietuviai ūkininkas rūpinasi ir globoja savo gyvulius. Jis ypač rūpinasi arkliais ir juos myli, juk su arkliu nuo saulės patekėjimo iki nusileidimo dirba laukuose, o žiemomis kartais ir miške. Dažnai šeimoje suaugęs sūnus augindavosi erzilą, kuriuo sekmadienį jodavo į bažnyčią arba vakarais pas mylimą mergelę, kad galėtų juo pasididžiuoti. Ypač jaunikaičiai mėgdavo juodbernius žirgus, kurie ir dainose apdainuoti.

Arklius vasaromis dienos metu per pietus šerdavo tvarte, o naktį ganydavo, iš kur ir kilo naktigonė. Tačiau arklių vienu nepaleisdavo. Juos saugoti kartu jodavo jau iš piemens metų išėję berniukai. Pagalbą pasiimdavo ir šunų. Naktigonė buvo savo rūšies, nelyginant skautams stovyklavimas, įdomi ir naudinga pramoga. Tai buvo jaunuojiams gera proga artai pažinti gamtą ir savo charakterį bei drąsą ugdyti.

Čia pamirėsiu, kiek atmintis siekia, šį tą iš savo gimtojo kaimo iki I-jo pasaulinio karo naktigonė gyvenimo keletą nuotykių ir neįprastų išgyvenimų ano meto gamtos aplinkoje.

Arklių ganymas prasidėdavo gegužės viduryje ir trukdavo iki rudeninių stipriųjų šalnų. Pavasarį jodavo į papelkes, kur saulės atokaitoje anksčiausiai atsirasdavo žolės, vėliau, liepos pradžioje nušienavus pievas, arklius ganydavo miškuose.

Naktigonėn jodavo susitarę dviejų, trijų kaimų vaikai. Grupės vyresniuoju būdavo jau bent vieną ar dvi vasaras ganęs berniukas. Išvykoje vyresnysis aiškina jaunesniesiems draugams apie jiems negirdėtus ir neregėtus dalykus. Buvo paprotys, kad vyresnysis pasiima su savim naują, apveda jį apie visą rajoną, parodo, kur gali ganytis arkliai, patikrina, ar jie pertoli nenuėjo,

ir grįžta prie laužo. Paskui kiekvienas iš eilės vis patikrina, kad arkliai nuostolių kaimynų laukuose nepadarė. Neįpratusiems naktį nedrąsu būdavo, tačiau savo draugams neišsiduodavo ir baimės nerodydavo, kaip dideli vyrai savo žygius sąžiningai atlikdavo.

Mano atmintyje likosi viena iš tokių arkliaganų grupelė, kurioje buvo 14-kos metų Pranelis, 12-kos metų Juozaputis, "našlaitėlis" (jis patėvio buvo skriaudžiamas) ir jauniausias 11-kos metų Jonelis. Visi jie gražiai sugyveno ir moriai vykdavo į savo naktinę tarnybą. Jau pasirošę — apsilikę šiltomis sėmėgomis, o Juozaputis tik su savo mirusio tėvo trumpa vatinuke, aprūpinti naktipiečiais po keletą bulvių ir po riekę duonos, o kartais ir lašinių bryzelį, kas vakarą laukdavo grįžtančių su arkliais darbininkų. Perėmus arklius, išjodavo iš kaimo.

Naktigonė pavasari

Pavasari naktigonėn išvykstančius vaikus palydėdavo visa

simfonija miške ir pamiškėje švilpančių paukščių garsų. Geimės perskridamos iš vienos vietos į kitą kukuoja — kuku, kuku, sarkant medžio šakos vingiuojama linguodama savo ilga juoda uodega, kiek pačirškėjusi, nusikrenda toliau, miške nuostabiai ulbuoja karvelis, o pamiškėje ir paupyje lakštingalos viena už kitos vis gražiau ir garsiau traukia savo puikią giesmę, kuriai kaimo poetas pritaikė ir žodžius — Jurgut, Jurgut, Jurgut, kinkyk, kinkyk, kinkyk, važiuok, važiuok, važiuok Naktigoniams priėjus prie pasėlių lauko, juos sutinka jau kitokių paukščių balsai. Čia pat vieversėlis - cirūnelis su vakarine daina, pėmpė iš vasarajaus su riksmu "gyvi, gyvi" lydi juos iki lauko galo. Kažkur netoli girdėti ausi rėžiantis garsas — kreks, kreks, — tai jau griežlės balsas, girdimas su mažomis pertraukomis per visą naktį. Toliau laukuose girdėti garsai: putpelė, put-pelė, čia tad mums žinomų simpatingų putpelių garsai. Priėjus prie pelkės, juos pasitinka vėl kiti balsai. Perkūno oželis aukštai ore be pertraukos mekena, antys mendryne ir melduose kvaksi kva-kva-kva, virš galvų švilpdami skraido gaigalai, bekasai su tilvikais, drebindami orą, praskrenda iš vienos vietos į kitą. Įdomūs ir gražūs gaidukai,

pelkės pakraštyje susirinkę, kelia triukšmą ir šokinėdami pešasi kaip jauni gaidukai (gal dėlto ir gavo tokį vardą). Vakaraus ir rytais iš pelkių sklinda žemo ir labai stiprus haublio, arba buko balsas. Tų visų garsų prisiklausę naktigoniai paukščius lengvai atpažindavo. Tenka pastebėti, jog miško ir pamiškės paukščiai neiškrenda į lauko zoną, o lauko zonos į pelkių bei miško zoną. Jie griežtai laikosi savo teritorijos. Dėl savo "žemių" jų tarp nebūna kovų, tačiau dėl maisto ir lizdaviečių jie dažnai susipeša ir net žiauriai pakovoja.

Gegužės antroje pusėje karta pasitaiko labai šaltos naktys. Naktigoniai gerokai pašala, jei neturi šiltų sėmėgų nuo šalčio apsiginti. Ypač tada šala Juozaputis, neturįs ilgos sėmėgos ir negališ užsikloti kojų. Nors jis ir laikosi arti laužo, vis vien kojos šala.

Vieną tokį pustianaktį, kai arkliai nustojo ėsti ir, galvas nuleidę pradėjo snausti, o kumelės atsigula ant šono ir tarp ištiestų kojų atsigula jų kumeliukai. Juozapučiu atėjo gera mintis prisiglausti prie savo kumelės, kuri šiais metais kumeliuko neturėjo, ir pasišildyti. Taip ir padarė. Tarp ištiestų jau atsigulusios kumelės kojų, prie pat jos pil-
Tesinys 8 psl

Vytautas Ignas

Medžio raižinys (iš parodos Bowling Green, Ohio)

NAUJOS KNYGOS

• **Karaliai ir bulvės.** Liudas Dovydenas. Pasakų rinkinys. 212 psl. Kaina 4.50 dol. Išleido Lietuviškos knygos Klubas, 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629.

• **Saulės šermenys.** Antano Gustaičio satyrinės ir humoristinės poezijos rinkinys, gausiai iliustruotas Viktoro Vizgirdos. Tai didelio formato puošni knyga. Išleido Algimanto Mackaus knygų leidimo fondas. Kaina 7 dol.

NAKTIGONĖ (157 psl.)

vo, Juozaputis prisiglaudė, o kojas prie kėbulo pridėjo. Netrukus jis sušilo ir užmigo. Tačiau neilgai jam teteko išsėti. Kumelei atėjo laikas keltis ir ji, pakėlus galvą, iškiso nosį tarp savo pilvo ir Juozapučio nugaros, pradėjo ji stumti nuo savęs. Juozaputis nubudo ir atbėgo prie lauko. Tokiu būdu pamiegojęs ir sušilęs, jis lengviau sulaukė naktigonės galo. Nuo to laiko jis kas naktį tą patį daro. (B.)

VERGIJOS
KRYŽKELIUOSE

Stefanija Rūkienė

VAISĖS

Po vakarienės pasiskundžiau šeimininkei, kad likau visai basa, esu labai išvargusi ir negaluoju. Miegoti eisiu ant aukšto, nors pastogėje jau buvo šaltoka, ir vėlai kelsiuos. Jei anksti rytą ateitų brigadininkas manęs ieškoti, paprašiau šeimininke pasakyti, kad išėjau į kaimą. Į darbą eiti negaliu, nes neturiu kuo apsiauti, pasiaiškinau šeimininkei. Nors jie buvo ir geri žmonės, bet mes jiems svetimi, todėl ir su jais reikia būti atsargiems ir kartais pataikauti.

Pasakiau šeimininkei labanakt ir užsirepečkenau pastogėn. Ten įsikniausiu į šiaudus, kaišiniokais apsiklojau ir, besiklausydama karvytės pukšnojimo ir paršiuko kriuksėjimo, užmigau. Buvau patenkinta, kad rytoj galėsiu pagulėti ir nereikės tampo sunkių neštuvų. Valgyti neturiu, bet apie tai nesirūpinu. Turiu dar maiše kelionėje susidžiovintų supelėjusių sausainių, yra dar ir nesuplėkusių. Pasirinksiu geresnių ir pagraušiu, vandens užsigerdama. Pailsis už viską svarbiau. Atrodo, griūtum kur stovi ir gulėtum gulėtum...

Rytą pabudau gana anksti, nes šeimininke atsikėlė su aušrele, pamelžė karvytę ir skubėjo išginti. Viso kaimo gyvulius gano kerdžius su keliais piemėnimis. Už ganymą jam mokėjo pinigais ir karvių savininkai iš eilės duodavo valgyti. Dabar kaip tik buvo šeimininke eilė maitinti bandos valdaunin-

KAS, KUR, KAIP?

KURIOS BAŽNYČIOS SIENOJE ĮMŪRYTA
ŽALČIO GALVA

Lietuvos laukuose nemažai pasitaiko akmenų, kuriuose yra iškalti įvairūs ženklai. Statant bažnyčias, šventorių sienas arba kitus pastatus, tokie akmenys būna įmūrijami aiškesnėse vietose. Tuo būdu atsirado ir Vyžuonų bažnyčios sienoje žalčio galva, geriau sakant, į žalčio galvą panašus akmuo. Iš bažnyčios sienos šis akmuo yra gerokai išsikišęs. Arčiau prisžiūrėjus, galima pastebėti, kad tai ne natūralus akmuo, o tašytas. Jo panašumas į išžiotais nasrais žalčio galvą labai didelis. Iš tolo stebint, atrodo, kad žaltys surado sienoje angą, iškišo pro ją galvą ir žvalgosi, taikydamosi visas išsiraityti.

Žmonės pasakoja, kad šis savotiškas akmuo buvo rastas ties Kartuvių kalnu, kuris stūkso nuo Vyžuonų į pietus. Manoma, kad ant šio kalno buvo mūsų protėvių šventykla, o joje buvo garbinamas žaltys, dievas Vižas. Jeigu tai tiesa, tuomet galima patikėti, jog įmūrytas į bažnyčios sieną akmuo yra šio dievo statula. Toje pačioje Vyžuonų bažnyčioje yra įmūrytas dar akmeninis senoviškos patrankos sviedinys, rastas Baltojoje Pakriūtoje, kurioje užtinama daug švedų kapų liekanų.

Žalčiu, įmūrytu į šventoriaus sieną, giriasi dar Nedzingės miestelio gyventojai. Nedzingiečių žaltys yra visas, išsirangęs dideliame akmenyje, aiškiai matomas. Žiūrint iš šalies, negalima pasakyti, ar šis su tvėrimas akmenyje iškaltas, ar jis atsirado čia kuriuo kitu būdu. Gal būt, prieš tūkstančius metų vargšas gyvulėlis pateko į kokią nors medžiagą ir laikui slenkant, suakmenėjo kartu su ja. Kur šis akmuo

ką. Ji išnešė jam par oštą maisto davinį. Tai buvo duonutė, pora raugintu agurkėlių, kelios nuplautos žalios morkutės ir puslitrus pieno. Morkų čia niekas neskuta ir valgo tik nuplautas. Toks jau paprotys.

Aš dar ilgai tingiai varčiausi šiaudų patale ir nesiskubinau keltis. Bijojau brigadininko, kad neatlėktų rėkdamas ir keikdamasis. Šiauduose buvo gera ir patogū. Po galva turėjau didelę pagalvę. Jau seniau nuplanavau, kad man iš jos reikia padaryti dvi mažesnes pagalvėles ir vieną parduoti. Bedirbdama susiradau ir pirkėją Karpenko. Už pusę pagalvės sulygau tris kilogramus miltų, tris litrus pieno ir du kibirus bulvių. Ateina ilga ir sunki žiema. Stengiuosi negalvoti, bet vistiek rūpi, ir negaliu nusikratyti minčių apie išmitimą. Galvoju, ką man šiandien reikia pasidaryti. Reikėtų pasiprašyti šeimininke ir pirtį išsikūrent. Reikia išsimaudyti, išsiskalbt balti-

nus ir išdeginti neatskiriamas tremtinių draugužes. Gera pasakyti išsikūrenti, bet mano malkos dar taigoje. Parsineščiau, bet lauke jau pasnigta ir gerokai šalta, o aš visai basa.

Reikia greičiausia keltis ir siūti kokias nors šliures. Viršų pasiūsiu iš sudurstyty, bet man reikia stipresnės medžiagos padams. Turiu kiek virvučių, tai padus išvedžiosiu jomis ir vieną prie kitos prisiūsiu. Išėity pui-kus apvas, jei toms šliurėms įmauti turėčiau kaliošus.

Gerai. Tuojau pradėsiu darbą. Atėjus gryčion, šeimininke mane pavaišino raugintu

rastas, gyventojai nebegali pasakyti. Taip pat jie apie savo žaltį neprisimena nė vienos leg-

KAS PAGAMINO MĖTRINĮ SŪRĮ

Kaimo šeimininke paprastai gamina sūrius tikrai kepurės didumo, nes didesnius gaminti neapsimoka. Tačiau viena šeimininke kartą pagamino sūrį, didesnį už autobuso ratą. Tai atsitiko 1911 m. Tais metais buvo suruošta Marijampolėje žemės ūkio ir pramonės paroda. Šia paroda buvo toks didelis susidomėjimas, kad savo paviljonus statydinosi net paskiri ūkininkai, išstatydami juose žemės derliaus bei namų pramonės pavyzdžius ir dar šį tą, kas turėjo sudominti lankytojus. Džiugino žiūrovo akį gyvuliai, javai, daržovės, staltiesės, juostos. Su dideliu dėmesiu žmonės sekė puodžių, kuris čia pat minkė molį ir bemažant lipdė iš jo puodus. Tačiau daugiausia žiūrovų spietėsi prie milžiniško sūrio. Ant specialaus stalo padėtas klaksojo sūris kaip gera girnapusė, svėręs daugiau kaip pusantro centnerio.

Tas Marijampolės parodos sūris buvo, tur būt, pats didžiausias, kokį ligi šiol pavyko mūsų krašte pagaminti. Žmonės iš karto žiūrėjo į jį abejingai, manydami, kad jis pagamintas iš gipso. Sūrio savininkas, vienas Gižų apylinkės ūkininkas, norėdamas įrodyti, kad tai neapgavystė, pradėjo smalsuolius sūriu vaišinti. Sūris buvo skanus, gerai suslėgtas, lygiai toks pat, kokį gamina visos šeimininke. Žmonės gardžiavosi juo ir teiravosi, kaip pavyko tokį milžiną pagaminti. Savininkas paaiškinimų nepašykštėjo. Pasirodė, kad sūris buvo gaminamas paprasčiausiu būdu — surūgęs ir pašildytas pienas buvo supiltas į maišą, pasiūtą iš penkių metrų drobės, ir prislėgtas, tačiau ne vienu akmeniu, kaip kiti sūriai, o visa akmenų krūva.

agurkėliu. Brangūs čia yra agurkai. Reikia daug darbo, sumanumo ir rūpesčio jiems išauginti. Reikia atsiminti, kad Sibire labai trumpos vasaros, tai augaliukus reikia gerokai paauginti kambaryje. Užtai jie tokie brangūs ir vartojami tik vaisėms.

Siuvu šliures. Perverčiau visą savo turtą ir neradau jokio skuduro, o apie storesnės medžiagos gabaliuką nereikia ir galvoti. Krautu-vėje nėra jokios medžiagos. Pas kaimiečius nieko negausi, nes jie nieko neturi ir su pavydu žiūti į tremtinių iš Lietuvos atsivežtus rūbus. Kiekvienas kombinuoja, kaip iš mūsų tuos skudurėlius išvilioti dar gerai prisimena savo primuosius tremties metus, kada badavo ir paskutinį savo švarkelį išmainė duoną.

UKMERGĖS PILIAKALNIS

Ukmergės, seniau vadintos Vilkmergės/ apylinkėse ir Šventosios pakrantėse randa ma akmens amžiaus stovyklų. Kai kurie istorikai mano, kad Ukmergės pilis 1225 metais statyta kunigaikščio Dausprungo. Pats piliakalnis stovi Šventosios ir Ukmergės santakoje, bet yra smarkiai apardytas ir gyvenamųjų namų apstatytas.

Spėjama, kad piliakalnis buvo naudojamas prieš daugiau kaip tūkstantį metų, o šio tūkstantmečio pradžioje jau stovėjusi pilis, kuri keletą kartų buvo kryžiuočių ir kalavijuočių sudėginta. Pasibaigus kovoms su kryžiuočiais, medinė pilis buvo apleista, o kunigaikščiai gyveno mūrinėje pilyje Ukmergelės dešiniajame krante. Šios pilies liekanų dar buvo rasta XIX a. antroje pusėje.

BAŽNYČIA ATSKIRTA NUO VALSTYBĖS. (iš 4 psl.)

Tarybų Lietuvoje dar egzistuoja bažnytinė hierarchija – vyskupijų kurijos, net apeigų komisija, bet ne kurijos, ne apeigų komisija duoda nurodymus, o visai nekompetingi organai, – kurijoms palikta tik interviu teisė

Jeigu kunigas valdžiai nepatinka, jis tampa auka. Aš nukentėjau moraliai ir materialiai. Štai faktai: iš Švenčionėlių parapijos klebono pareigų mane pašalino šantažu. Jei neišvažiuosi iš Švenčionėlių kunigo pareigų eiti negalėsi. Taip sakė religijų reikalų įgaliotinis Rugienis.

Namą kuri aš pastačiau prie Švenčionėlių bažnyčios, konfiskavo neteisėtai.

Liepos 16 aiškinau, kad anks-

čiau prasydavome leidimo atvykti kunigams į atilaidus. Su laiku nuostojome prašę, nes rajono oficialus asmuo, kuriam buvo pavesta tvarkyti Bažnyčios reikalus, pradėjo iš mūsų tyčiotis. Švenčionėlių rajono vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas Telyčėnas davė leidimą rekolekcijoms tą pačią dieną visose rajono parapijose. Jo tikslas aiškus – sutrukdyti rekolekcijas. Niekas nepamarkė tokio rajono vykdomojo komiteto pareigūno pasityčiojimo, Jūs, norėdami pateisinti, gudriau atsakėt: „Galėjote pasikviesti kunigų iš kitų rajonų, iš Vilniaus, Palangos, ar net iš kitų respublikų.“ Jūs nemažiau pasityčiojote, Vilniaus kunigai užtektinai turi dirbti Vilniuje. Palanga per daug toli (463 kilometrai), be to, Palangoj dirba tik du kunigai.

MŪSŲ ŽINIOS

VIEŠNIA IŠ Š. AMERIKOS

Venecueloje, Kolumbijoje ir Brazilijoje lankėsi plė. Dalia Orantaitė iš Klevelando, Ohio Š. Amerikoje

Ji yra baigusi universitetą magistrės laipsniu ir moko katalikiškoje mokykloje. Žada kiek vėliau siekti doktorato laipsnio.

Dalia jau nuo pradžios mokyklos dalyvavo lietuviškame gyvenime: ateitininkuose, skautuose, taut. šokių sambūryje, jaunimo stovyklose. Šiuo metu yra veikli skautų akademikų ir lietuvių studentų sąjungoje. Nors nuo jauniausių metų gyvena su tėveliais Amerikoje ir ėjo mokslus amerikiečių mokyklose, bet kalba gražiausia lietuvių kalba.

Besikalbėdamas redaktorius paklausė viešnios:

– Ar jai teko čia kiek susidurti ir susipažinti su mūsų jaunimu, ir kokį jai padarė įspūdį?

– Negaliu pasigirti, kad būčiau daug jaunimo susitikusi, bet kiek jo susitikau, padarė ko geriausią įspūdį. P. Amerikoje ir jaunimas ir senimas man atrodo daug malonesnis, atviresnis ir svetingesnis, negu pas mus Amerikoje. Kolumbijoje ir Venecueloje, vos tik sužinojo, kad esu atvykusi, tuojau prisistatė, metė savo užsiėmimus, mane vežiojo, ro-dė miestą, išžymybes, vaišino, iki pat išskrendant Brazilijon.

Brazilijoje labai maloniai sutiko p.A.

Sliesorartis, pp Čiuvmškai apgyvendino pas save. Kiek valandų ir pinigų jie išleido bevažinėdami mane po miestą, apylinkes, tartum neturėtų nieko veikti.

Rio de Janeiro p. Ernestas Petraitis tris dienas darbo ir laiko atidavė mane supažindindamas ir su miestu ir su lietuviams. O kokie malonūs pp. Gauliai! Žodžiu Brazilijos ir kitų Š. Amerikos lietuvių naturalus, nuoširdžiausias vaišingumas mane stačiai sužavėjo. Iš jų pasimokiau, kaip ir aš toliau pasitiksiu atvykstančius svečius ir viešnius.

– Ar niekas daugiau nekrito Jums į akį ar širdį?

– O, taip. Čia pastebėjau, jog nėra tokios didelės prarajos tarp senosios kartos ir jaunimo, tarp tėvų ir vaikų, kaip pas mus Amerikoje.

– Kur tai pastebėjote?

– Ir namuose ir ypač pobūviuose. Pav. teko dalyvauti p. Petro Šimonio gimtadienio baliuje. Čia ir senimas ir jaunimas gražiai maišėsi. Ir tai ne tik prie stalų, valgydami, bet ir paskui mačiau visus prie tos pačios muzikos šokančius.

– Ar to nėra Amerikoje?

– O, ne. Ten jaunimas, pavalgęs, būtu tuojau dingęs ir kur kitur susimetęs šokti, linksintis, atskirai „nuo senių“.

Čia atrodo, jog šeimos tebėra daug stipriau susiklijavusios ir vieningos, negu pas mus.

– Kas dar jums čia patiko?

– Jūsų miesto ir apylinkių kalnai kalneliai, kurių Klevelando apylinkėse nepamatysi. Pas mus visur tik lygumos. Na, ir savaime suprantama, kad man nepaprastai patiko Brazilijos juoda be cukraus kava.

– Kad esate tokia patenkinta savo viešnagė P. Amerikoje, tai galima tikėtis, jog netrukus vėl čia sugrįšite?

– Žinoma, kai tik bus galima.

Tikrai malonu, kad plė. Dalia Orantaitė išsiveš iš Brazilijos tokią gerą nuomonę apie savo tautiečius. Laimingos kelionės ir iki pasimatant!

JAU TURIM LIETUVIŲ – PORTUGALŲ KALBŲ

ŽODYNA

Jį paruošė Alfonsas D. Petraitis ir Liucija Jodelytė.

Išleido Brazilijos Lietuvių Bendruomenės Akademiniš Sambūris, Spaudė „Mūsų Lietuvos“ spaustuvė.

Pirmoji laida 1974 m. liepos 1 d. Tiražas 1000 egz.

Kaina nepažymėta.

Žodyno yra 184 puslapiai su virš 5000 reikalingiausių ir labiausiai vartojamų žodžių. Pirmieji 56 puslapiai supažindina su pačiu žodynu, su lietuvių kalbos gramatika, kirčiavimo taisyklėmis. Seka 100 puslapių paties žodyno. Priedo yra žinių apie lietuvių kalbą, apie lietuvių tautos kilmę, gyvenamąsias vietas ir naudingų lietuviškų išsireiškimų-sakinių keletas puslapių. Įdėta ir mūsų tautos svarbiausios datos, ir sąrašas buvusių ir esamų lietuvių kalbos mokytojų.

Žodyno raidės riebios, aiškios.

Iki šiol tai pats didžiausias Brazilijoje išleistas lietuvių – portugalų kalbų žodynas. Pirmasis, kiek teko patirti, buvo išleistas 1927 metais. Jis turėjo 92 puslapius. Antrasis išleistas 1948 metais, nebuvo žodynas tikra prasme, nes davė tik ištisus sakinius, naudingus pokalbiams.

Šiuo metu naują žodyną galima gauti ir paštu užsisakyti M Lietuvos redakcijoje ir po lietuviškųjų pamaldų bairuose

Kongreso žinios

Žinios apie III Pasaulio liet. jaunimo kongresą atspausstos penktame puslapyje.

Su paskutiniu ML numeriu išsiuntinėta Brazilijos skaitytojams anketa. Prašoma gražinti ją paštu Brazilijos Lietuvių Bendruomenės adresu (Caixa Postal 29-28 – 01000 São Paulo, SP, arba) PLJK būstinės adresu: Rua das Giestas, 927-9. Vila Bela, 03147 São Paulo, arba ir ML adresu. Galima anketą atiduoti ir asmeniškai JK komisijų nariams, kunigams pamaldų proga ir t.t.

Anketoje komisija prašo visų lietuvių tautos. Surinktos žinios padės lengviau surasti nakvynes, sudaryti komisijas, rinkti lėšas.

KONCERTO RUOŠA EINA GYVU TEMPU

Br. Liet. Bendruomenės valdyba, talkinama šiam parengimui specialiai suprašytų asmenų, išsijuosusi darbuojasi, kad koncertas-vakaras gerai pasisektų. Platinami garbės ir paprasti pakvietimai užsakomi staliukai ir renkamos aukos bufetui.

Visas šio koncerto-vakaro pelnas skiriamas Pasaulio Liet. Jaun. Kongreso išlaidoms padengti. Lietuviškoji visuomenė gausiai remia. Garbės svečių ir bufetui aukojusių vardai pavardės bus paskelbtos M. Lietuvoje.

Bufetui aukas įteikti staliukus rezervuoti ir pakvietimus išgyti galima pas jų platintojus, ML redakcijoje, š. Juozapo parapijos klebonijoje. Jaunimo namuose pas p. Angeliką Triubiene.

Bufetui aukoti galima ir pinigais ir produktais, kaip pav.: stipresniųjų gėrimų ir užkandžiams kumpių, dešrų ar dešrelių, sūrių, pyragaičių ir t.t.

Kanadietės dainininkės į S. Paulį atskris sekmadienį, rugp. 25 dieną 21 val., į Congonhas aerodromą, kur tikimės atvyks daugiau lietuvių jas pasitikti. Su mielosiomis dainininkėmis pasirodys ir mūsų šokėjai Nemunas.

Po programos šokiams gros gera muziką. Todėl visi renkimes smagiai praleisti paskutini šio mėnesio vakara Zeli-

noje. seseru Pranciškietiu gimnazijos salėje!

Spaudos stalas

Rugp. 31 dienos koncerte bus tautiniais motyvais papuoštas SPAUDOS STALAS. Čia bus galima užsimokėti ML prenumeratą, nusipirkti lietuvišką gražiu plokšteliu, vėliavėliu, tautiniu ženkliuku ir ka tik išėjusi iš spaustuvės LIETUVIŲ – PORTUGALŲ KALBŲ ŽODYNA. (Jo kaina tik 15 kruzeiru).

Pasinaudokim šia gera proga.

LINKSMAS MALONUS GIMTADIENIS

Šeštadienio vakara 19 val. Zelinės bažnyčioje iškilingai giedojo Bendruomenės choras prel. P. Ragaižinsko laikomas mišias. Jis pagerbė savo virš 35 m. nari PETRA ŠIMONĮ, sukakusį 70 m. amžiaus ir atėjusį bažnyčion padėkot Viešpačiui už tokį ilgą, darbu, veikla ir pasisekimais turtingą ir turiningą gyvenimą.

Po mišių Jaunimo namuose susirinko visas choras ir daug jo draugų, bičiulių bei jubilato gerbėjų. Centre stalas. apkrautas vienas už kitą gardesniais valgiais, kitas staliukas viliojo ištroškusius suvilgyti savo lūpas. Numalšinus alkį ir troškulį, išklausius p. Jono Bagdžiaus už visus svečius pasakytų sveikinimų ir linkėjimų, prasidėjo dainos, šokiai, užsitiesė iki 1 valandos ryto.

Paskutiniame ML numeryje aprašant p. Šimonio gyvenimo kelia, per neapsižiūrėjimą nepaminėta jo dukrelė Julė dabar Kaulienė, gyvenanti Čikagoje. Gaila, kad iš penkių gražiai užaugintų dukterų tik dvi – Emilija ir Vilma tegalėjo dalyvauti mylimo, labai mylimo tėvelio jubiliejuje.

Svečių tarpe buvo matomi ir kunigai: prel. P. Ragaižinskas, klebonas Juozas Šeškevičius, visi trys tėvai jėzuitai ir kun. Pranas Gavėnas. Šimonių šeima visada gerbė ir tebergerbia, ir myli visus kunigus, jiems nuoširdžiausiai padeda.

Dar kartą ilgiausiu, laimingiausiu metu Petru ir jo mielajai šeimai!

MŪSŲ ŽINIOS

ZELINA

Šv. Juozapo parapijos lietuvių susirinkimas šaukiamas šį sekmadienį, rugp. 25, 16 val. Jaunimo namuose. Visi lietuviai kurie domisi lietuviškais parapijos reikalais malonėkite dalyvauti.

Kun. J. Šeškevičius
Klebonas

Laiškai Zelinės klebonijoj

R. Norcaites, H. Mošinskienei, Pavilonis Plásticos, Roberto Sarmiento, I. Kunicas Ladocki, D.M. Lutkus, Paladio Archipovas, J. Pilipavičius, O. Švitra, J. Valavičius, A. Tyla, C. Amerikana, O. Prancevičienė, A. Seliokas, V. Bilevičius, CE-FEPAL, A. Bumblis, R. Machado, G. Bacevičius

Kun. Šeškevičius ikurtuvėse

S. Paulo dienraščiui rugp. 16 išidėjo fotografijų iš V. Alpinos São Pedro kapinių krematoriumo (lavonam sudeginti patalpa) atidarymo iškilmų. Įrengta graži ir patogi koplyčia, kur atliekamos visos įprastinės laidotuvių pamaldos. Kun. Šeškevičius, pakviestas miesto laidotuvių tarnybos, atliko palaiminimo maldas, kadangi jo šv. Juozapo parapija yra arčiausiai prie šitų kapinių. Jis paaiškino spaudai Bažnyčios pažiūras į kūno deginimą. Bažnyčia nedraudžia sudeginti jei deginimasis nevertojamas netikėjimui į kūno iš numirusių prisikėlimą, pademonstruoti. Truks ilgiau, iki žmonės pripras susideginti, kadangi per ilgus šimtmečius buvo pripratę laidoti žemėje savo mirusiuosius.

Žinios apie kunigus

Tėvas Vincas Pupinis, apaštalaūjas rusų imigracijoje, jau gana sustiprėjęs ir rengiasi talkinti šv. Kazimiero parapijai lankyti šeimas, kaip ir pernykščiais metais

Kun. Martynas Gaidys keletą dienų praleido S. Paulyje tikrindamas sveikatą. Jis su saleziečių broliuku darbuojasi rekollekcijų namuose Campos de Jordão, kur pereitą savaitę viešėjo ir kun. Stasys Sileika.

Kun. Pr. Gavėnas paatostogavęs S. Paulo interiore, vyksta į Campo Grande, Ma-

NUOŠIRDŽIAI KVIĘCIAME JUS SU VISA SEIMA ATILANKYTI I ŠIU PLAČIAI IŠGARSEJUSIŲ KANADOS LIETUVAIČIŲ

KONCERTĄ - vakarą

Jis bus rugpiūčio 31 dieną, šeštadienį, 20 valandą, Zelinoje, Seserų Pranciškėčių gimnazijos salėje. Tai vienintelė proga išgirsti visai naujų, linksmų, įdomių, nepaprastai gražiai dainuojamų dainų. Po koncerto – vaisės.

Dainininkės (iš kairės) D. Kozulytė, R. Čerškutė, A. Tautkevičiūtė, N. Giedriūnaitė Malonėkit nesivėluoti, nes koncertas turi prasidėti lygiai 20 valandą.

to Grosso, ilsėdamasis pavaduoti kitą kunigą.

Literatūros ratelis

Šio mėnesio Literatūros ratelio pobūvis atkeltas vieną savaitę anksčiau, ir kviečiamas šeštadienį, rugp. 24, p. Ažuolų namuose, R. Francisca Emilia, 75, Alto do Ipiranga, 19,30 val. Tel. 272-79-34.

UŽSIMOKĖJO UŽ M.L.

Po 36 kr. Aurora Draugelytė, Juozas Azbaras.

Po 40 kr. Konst. Povilavičienė, Emilija Petkevičienė.

50 kr. Antosė Jakutiene (jau pirmoji už 1975 metus! Ačiū, ačiū).

80 kr. Ona Kuliešienė.

160 kr. Julija Kaulienė (Šimonytė, USA)

VIKTORAS JUZENAS, Barbaros Magilaitės Juzėnienės, gyvenančios S. Caetane, ir a.a. Juozo Juzėno sūnus,

mirė rugpiūčio 12 nuo meningito, eidamas 34 metus. Liko jo žmona Amėlija, gyvenanti Sta. Cecilia baire. Palaidotas Saudade kapuose, S. Caetane. Iš profesijos žurnalistas, dirbęs dešimtį metų Folha de S. Paulo sporto skylyse, 1960 metais pradėjo rašyti „Ringue“ žurnale apie boksa, kurį stengėsi populiarinti. Vėliau rašė tarptautinių žinių skyriui „Noticias Populares“, o prieš dvejis metus pradėjo dirbti „Folha da Tarde“, kur buvo redaktoriaus pavaduotojas sporto reikalams. Laidotuvių fotografija ir ilga jo draugų prisiminimų aprašymą rugpiūčio 14 idėjo „Folha da Tarde“, po antrašte, „Viktoras, draugas, kuris visada liks su mumis“, cituodamas jo įvairius įdomius posakius, jo kruopštų ir išsamų žurnalisto darbą, sugyvenamą asmenybę.

MŪSU MIRUSIEJI

Liepos 26 mirė a.a.
SIMONAS LUKOŠEVIČIUS.
52 m. amžiaus. gyvenęs V Car rão. Kiles iš Kruonio miestelio.

Rugp. 10 mirė a.a.
ALBINAS SABALIAUSKAS
vos 39 m. amžiaus tesulaukęs. Gyveno Šalia Agua Rasa ir palaidotas Formozos kapinėse.

Rugp. 14 mirė a.a.
EMILIA LUKOŠIŪTĖ KALINAUSKIENĖ, 90 m. amžiaus.
Gyveno Parque da Moóca. Palaidota V. Alpinos kapinėse.

FÁBRICA DE GUARDA-CHUVAS

GUARDA-CHUVAS DE TODOS OS TIPOS, PARA HOMENS, SENHORAS E CRIANÇAS. MINI-SOMBRINHAS, TIPO ITALIANO E ALEMÃO.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Inscr. Estadual: 104.519.517

C. E. C. 60.882.989/001

R. Coelho Barradas, 104
V. Prudente

Fones: 274-0677 - (Res. 274-1886)
São Paulo

MŪSU LIETUVA

NOSSA LITUÂNIA

Caixa Postal 4421
01000 São Paulo, SP.

Diretor responsável
ANTÔNIO AQUINO
Redator: Jonas Kidykas
Administrador: P. Daugintis

METINĖ PRENUMERATA: 36 kr. GARBĖS PRENUMERATA: 170 kr. Paskiro numerio kaina: 70 centavų. Užuojautos ir sveikinimai nuo 10 kr., pagal didumą. Dėl kitų skelbimų tartis su administracija. Čekius rašyti „Pedro Daugintis“ vardu.

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso, pertvarko savo nuožiūra. Nenaudoti raštai gražinami tik autoriui prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos ir leidėju nuomone. Už skelbimų kaiba ir turinį redakcija neatsako. L aikraštis spausdinamas antradieni. Todėl vietinės žinios ir pranešimai 9 - 10 puslapiams redakcijai iteiktini neveliau, kaip iki pirmadienio pietu.